

MATKAILUN ALAN AIKUIS- OPISKELIJOIDEN TARPEET JA TOIVEET KEVÄÄLLÄ 2010

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU

Matkailun ala

Hotelli- ja ravintola-alan koulutusohjelma

Ravintolatoiminnan suuntautumisopinnot

Opinnäytetyö

Kevät 2010

Maija Meronen

Lahden ammattikorkeakoulu

Hotelli- ja ravintola-alan koulutusohjelma

MAIJA MERONEN: Matkailun alan aikuisopiskelijoiden toiveet ja tarpeet
keväällä 2010

Ravintolatoiminnan suuntautumisopintojen opinnäytetyö 51 sivua, 6 liitesivua

Kevät 2010

TIIVISTELMÄ

Tässä opinnäytetyössä selvitettiin Lahden ammattikorkeakoulun Matkailun alan aikuisopiskelijoiden opintoihin liittyviä tarpeita ja toiveita.

Tutkimus toteutettiin kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa opiskelijoille lähetettiin sähköpostikutsu loppuvuodesta 2009. Siinä heitä pyydettiin kertomaan vapaamuotoisesti kokemuksiaan ja odotuksiaan opinnoista. Tällä tavoin etsittiin erilaisia teemoja, joiden avulla laadittiin lomake sähköistä kyselyä varten.

Voimakkaimmin esiin nousseet neljä teemaa liittyivät opintojen alkuvaiheeseen, opintojen käytännön toteutuksiin, vertaistukeen sekä yhteydenpitoon opettajien kanssa.

Sähköisen kyselyn tarkoituksena oli saada määrällistä ja myös lisää laadullista tietoa näistä teemoista. Webropol-kysely toteutettiin helmi-maaliskuussa 2010.

Saatujen tulosten perusteella aikuisopiskelijat haluavat mahdollisuuden ainakin osittain opiskella omana ryhmänään. Opintojen käytännön toteutuksiin toivotaan monipuolisuutta, jolloin kursseja järjestettäisiin myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Vertaistuki on tärkeää aikuisopiskelijoille. Tutor-ryhmätapaamisia tulee järjestää säännöllisesti opintojen alusta lähtien.

Kiireellisin asia, johon tulee puuttua, on yhteydenpidon kehittäminen opiskelijoiden ja opettajien välillä. Opiskelijat eivät saa vastausta lähettämiinsä sähköposteihin kohtuullisessa ajassa.

Saatuja vastauksia ja kehitysehdotuksia käytetään Matkailun alan aikuisopiskelijoiden opintojen kehittämiseen ja parantamiseen.

Avainsanat: aikuisopiskelu, elinikäinen oppiminen, koulutuksen laatu, motivaatio

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Hotel and Catering

MAIJA MERONEN: The wants and needs of the adult students in
the Faculty of Tourism and Hospitality
in spring 2010

Bachelor's Thesis in Restaurant Activity 51 pages, 6 appendixes

Spring 2010

ABSTRACT

The purpose of this thesis was try to find out adult students' wants and needs in their studies in the Faculty of Tourism and Hospitality at Lahti University of Applied Sciences.

The research was carried out in two phases. In the first phase an e-mail invitation was sent to the students at the end of the year 2009. In that invitation they were asked to describe in their own words their experiences and expectations in their studies. In that way different themes were looked for, from which an electronic survey was formulated.

The four themes which came up powerfully were connected to the beginning of studies, the practical implementation of their studies, peer support and communication with teachers.

The purpose of the electronic questionnaire was to get quantitative and also more qualitative information about these themes. The Webropol- inquiry was carried out between February and March 2010.

The results show that adult students want to have the possibility to at least in part study in their own group. As for the practical aspects of their studies they hope for diversity, in that courses would be arranged also in the evening and at weekends.

Peer support is very important for adult students. Tutor-group meetings should be organized regularly from the beginning of their studies.

The most pressing deficiency is developing communication between students and teachers. Students do not receive answers to the e- mails they have sent within a reasonable time.

The responses and suggestions for development will be used to develop and improve adult student's studies in the faculty of Tourism and Hospitality.

Key words: adult education, lifelong learning, the quality of education, motivation

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU AIKUISKOULUTTAJANA	4
2.1 Lahden ammattikorkeakoulu ja Matkailun ala	4
2.2 Tilastotietoja Matkailun alan aikuisopiskelijoista	5
3 TAUSTAA AIKUISKOULUTUKSELLE LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULUSSA	7
3.1 Lahden ammattikorkeakoulun aikuiskoulutusstrategia	7
3.2 Aiemmat opinnäytetyöt aikuisopiskelusta	8
4 AIKUINEN ELINIKÄISENÄ OPPIJANA	10
4.1 Elinikäinen oppiminen	10
4.2 Aikuiskoulutus Suomessa	11
4.3 Motivaatio opiskelussa	12
4.4 Koulutuksen laatu	14
4.5 Laadun määrittely ammattikorkeakoulussa	15
5 OPINNÄYTETYÖN KULKU	17
5.1 Ensimmäinen vaihe: Teemojen etsiminen	17
5.2 Toinen vaihe: Sähköisen kyselyn laatiminen Webropol-ohjelmalla	18
6 KYSELYIDEN TULOKSET	21
6.1 Ensimmäinen vaihe: Sähköpostikyselyllä saadut teemat	21
6.2 Toinen vaihe: Sähköisen kyselyn tulokset	25
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	41
7.1 Tutkimuksen validiteetti	42
7.2 Tutkimuksen reliabiliteetti	43
8 YHTEENVETO	45
8.1 Oman työn arvionti	45
8.2 Jatkotutkimusehdotuksia	47

LÄHTEET	48
LIITTEET	52

1 JOHDANTO

Aikuisena opiskelun aloittamiseen on useita syitä. Osa ihmisistä voi olla lomautuksen tai irtisanomisen piirissä, jolloin on pakko kouluttautua uudelleen tai opiskella lisää. Suurin osa opintonsa aloittaneista haluaa kuitenkin päivittää tietojaan ja saada sitä kautta arvostusta ja enemmän palkkaa tai uuden työpaikan. Nykypäivänä tieto vanhenee vauhdilla, eikä kymmenen vuotta sitten saatu ammatillinen koulutus enää riitä. Paane-Tiainen väittää, että joillakin aloilla puolet ammattitutkinnosta voi vanheta parissa vuodessa. Monivuotisessa koulutuksessa se voi tarkoittaa, että opitut asiat ovat vanhoja jo ennen valmistumista. (Paane-Tiainen 2000, 14.) Toisaalta kymmenen vuotta sitten saadut perusopit esimerkiksi ravintola-alalla eivät vanhene. Alan ammattilainen oppii uutta koko ajan ja voi peilata aiemmin oppimaansa uusiin käytäntöihin.

Aikuisopiskelijoilla on usein takanaan pitkä työura ja elämäkokemusta. Heillä on paljon hiljaista tietoa, yli 80 % osaamisesta voi olla sitä. Hiljaista tietoa on vaikea kuvailla sanatarkasti. Työssä on opittu, että jokin asia johtaa johonkin. Siihen kuuluvat kädentaitojen lisäksi arki ajattelu. (Ojala 2001, 25.) Usein hiljainen tieto jää työntekijän omaan tietoon, jollei sitä kirjoiteta muistiin.

Aikuisopiskelijat lähtevät opiskelemaan monen vuoden työssäolon jälkeen. Edelliset ammatilliset opinnot on suoritettu kymmenen, jopa kaksikymmentä vuotta sitten. Kaikilla aikuisopiskelijoilla ei ole takanaan lukio-opintoja tai vastaavia teoriaopintoja. Paluu koulunpenkille ei ole aina helppoa. Osalle aikuisopiskelijoista se on menemistä epämuksuusalueelle. Ikävät muistot aikaisemmassa koulunkäynnissä saattavat haitata uusissa opiskeluissa.

Tässä opinnäytetyössä halutaan selvittää, millaisia toiveita ja tarpeita aikuisopiskelijoilla on opiskelun ja opiskelumenetelmien suhteen Lahden ammattikorkeakoulussa Matkailun alalla. Onko joitain asioita, jotka erityisesti hankaloittavat opiskelujen sujumista. Saatuja tietoja käytetään aikuiskoulutuksen kehittämiseen Lahden ammattikorkeakoulussa.

Opinnäytetyö on osa ”Aikuisopiskelijan verkko-opetuksen kehittäminen

sosiaalisen median keinoin”-hanketta. Sen tavoitteena on kehittää joustavaa verkko-opetusta ammattikorkeakoulun aikuisopiskelijoiden käyttöön. Samoin halutaan soveltaa eri osien toteutuksissa erilaisia sosiaalisen median keinoja. Kohteina tässä hankkeessa ovat tekniikan, liiketalouden, muotoilun ja matkailun alat sekä niiden väliset aikuiskoulutuksen yhteistyökuviot. Jokaisella alalla on vastuunaan joko opinnäyte- tai projektityö. Hankkeen aikataulu on 1.11.2009 - 31.12.2010.

Lisäksi tavoitteena on kartoittaa aiempia verkko-opetuksen käytännön kokemuksia niissä metropolialueen ammattikorkeakouluissa, jotka ovat lähellä Lahden ammattikorkeakoulun koulutusaloja. Hanke liittyy tiiviisti Lahden ammattikorkeakoulun Opetusteknologiapalveluiden hankkeeseen ”Aikuiskoulutuksen verkkokonseptien kehittäminen”. (Aikuiskopiskelijan verkko-opetuksen kehittäminen sosiaalisen median keinoin 2009.)

Aikuiskopiskelun suosio pysyy tasaisena. Nykypäivänä aikuinen voi lähteä helpommin opiskelemaan korkeammalle asteelle, enää ei tarvitse olla lukio-opintoja takana. Opiskeluun lähtemisen kynnyistä on madallettu, jotta mahdollisimman moni voisi lähteä opiskelemaan. Aikuinen opiskelija voi anoa joko vuorottelu- tai opintovapaata opiskelujensa ajaksi. Taloudellisesta tukea voi saada Kelalta tai Koulutusrahastosta. Uudet opiskelumuodot mahdollistavat opiskelun myös työn ohessa tai työhön liittyen.

Opiskelun suosiosta kertoo Tilastokeskuksen (2009) tutkimus, jossa vertailtiin aikuiskoulutusta Euroopan maissa vuosina 2005 - 2008. Sen mukaan 25 - 64-vuotiaat pohjoismaalaiset (Suomessa, Norjassa ja Ruotsissa) osallistuivat useammin koulutukseen kuin muut eurooppalaiset. Suomessa osallistumisaste ylitti 50 %. Tutkintoon johtavaan koulutukseen osallistui 10 % ja ei-tutkintoon johtavaan koulutukseen 51 % suomalaisista 12 kk:n aikana. (Tilastokeskus 2009.)

Monilla aloilla tarvitaan yhä enemmän kielitaitoa, sillä liiketoiminta kansainvälistyy koko ajan. Palvelukielistä tärkeimmät ovat englanti, saksa ja venäjä. Kiinan kielen ennustetaan nousevan myös tärkeäksi.

Erityisesti palvelualoilla tarvitaan venäjän kieltä, sillä venäläiset matkailijat haluavat palvelua äidinkielellään.

Myös Elinkeinoelämän Keskusliiton, EK:n (2010) katsauksen mukaan, aikuiskoulutuksen tarve tulee kasvamaan lähivuosina, jos eläkkeellelähtöikää nostetaan. Samassa raportissa kerrotaan Suomessa olevan jo pulaa osaavasta työvoimasta. Tähän vaikuttavia syitä ovat suurten ikäluokkien eläkkeelle siirtyminen, teknologian kehittyminen, markkinoiden kansainvälistyminen sekä toimintaorganisaatioiden kehittäminen. Ammatilliseen aikuiskoulutukseen kohdistuvat suuret paineet. Koulutuksen sisällön tulee vastata työelämän alati muuttuviin tarpeisiin ja haasteisiin. Lisäksi sen tulisi olla korkealaatuista ja volyymiltään riittävää. (EK 2010.)

Palvelut 2020- "Osaaminen kansainvälisessä palveluyhteiskunnassa"-loppu-raportti asettaa koulutukselle ja työelämälle suuria paineita. Raportin mukaan tulevaisuudessa erilaisten palvelujen kysyntä kasvaa, joten koulutuksessa tulisi kiinnittää huomiota palvelualojen houkuttelevuuden lisäämiseen. Palvelualojen toimintaympäristön uudelleen rakentaminen on yksi suurimpia tulevaisuuden haasteita. (Palvelut 2020.)

2 LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU AIKUISKOULUTTAJANA

Juha Vaso (2000, 105) määrittelee erinomaisen oppilaitoksen seuraavasti:

Erinomainen oppilaitos on asiakaskeskeinen organisaatio, joka oppii yhteisönä, tiimeinä ja yksilöinä sopeutumaan ympäristöönsä sekä kehittämään yhteisöllisesti arvioinnin ja jatkuvan parantamisen kautta toimintaansa.

Tämä määritelmä on haasteellinen tavoite Lahden ammattikorkeakoululle.

2.1 Lahden ammattikorkeakoulu ja Matkailun ala

Lahden ammattikorkeakoulu eli LAMK on yksi Suomen suurimmista ja monialaisimmista ammattikorkeakouluista. Koulutusta saa kuudella eri koulutusosalalla. Lisäksi Lahden ammattikorkeakoulussa on Innovaatiokeskus. Opiskelijoiden määrä on noin 5000. Lahden ammattikorkeakoulu toimii tieteellisellä pohjalla, jossa tiede ja tutkimus ohjaavat ammattiopintoja. Opiskelija saa käytännön tiedot ja taidot, joita arvostetaan työelämässä.

Aikuisopiskelijat ovat tutkintoon johtavassa koulutuksessa, erikoistumisopinnoissa, täydennyskoulutuksessa, avoimen ammattikorkeakoulun opinnoissa ja ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittamassa.

Lahden ammattikorkeakoulu kuuluu itsenäisenä liikelaitoksena Päijät-Hämeen koulutuskonserniin. Koulutuskonserni on 14 päijäthämäläisen kunnan omistama kuntayhtymä. Toiminta ja hallinto perustuvat ammattikorkeakoululainsäädäntöön. (Uuden opiskelijan opas 2009.)

Matkailun ala kouluttaa ammattikorkeakoulutasoisia hotelli-, ravintola- ja matkailualan ammattilaisia, restonomeja (AMK). Restonomi on palvelualan osaaja, joka pystyy toimimaan monenlaisissa ympäristöissä. Tutkinnon suorittaminen kestää noin 3,5 vuotta, opintopisteitä tulee saada 210.

Opiskeluissa tutustutaan ammatilliseen kasvuun, asiantuntijuuteen ja yrittäjyyteen. Opinnoissa hyödynnetään informaatioteknologiaa, virtuaalista oppimisympäristöä

ja projektioppimista.

Päämääränä on osaava matkailuelinkeinon toimija ja vaikuttaja.

Syksystä 2007 alkaen Matkailun alalla on järjestetty ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa restonomikoulutusta (ylempi AMK).

Matkailun ala on käytännönläheinen opiskelupaikka. Opiskelijoille annetaan alan huipputietoa. He työskentelevät yrityksissä ja yhteisöissä keräten käytännön taitoja. Ammattikorkeakoulututkintoon johtavia koulutusohjelmia on kaksi: Hotelli- ja ravintola-ala sekä matkailuala. Palvelutoiminnan koulutusohjelma johtaa ylempään ammattikorkeakoulututkintoon. Matkailun ala tarjoaa myös alan opintojaksoja avoimessa ammattikorkeakoulussa sekä järjestää räätälöityä täydennyskoulutusta. Matkailun alan yhteydessä toimii Kongressikeskus Fellmanni. Opiskelijat osallistuvat yhdessä alan ammattilaisten kanssa tilauksien suunnitteluun ja toteuttamiseen. (Lahden ammattikorkeakoulu, 2009.)

Vuodesta 2008 alkaen Lahden ammattikorkeakoulun Matkailun alalla on ensimmäisenä Suomessa mahdollista suorittaa restonomitutkinto verkko-opintoina. Avoin verkko-oppimisympäristö, Mal 2.0. mahdollistaa opiskelun ajasta ja paikasta riippumatta. Opiskelussa yhdistyvät itsenäinen työskentely työpaikalla ja kotona sekä yhteisöllinen työskentely verkossa. Kuvan ja äänen välittäminen ja verkkokurssit ovat pääasiassa, luento-opetuksen jäädessä vähemmälle. Verkossa ovat opettajat ja opiskelijat sekä myös työelämä ja kirjastopalvelut. (Mal 2.0. 2010)

2.2 Tilastotietoa Matkailun alan aikuisopiskelijoista

Yhteishaun sähköinen haku Lahden ammattikorkeakoulun aikuisopiskeluun alkoi vuonna 2007. Silloin hakijoita Matkailun alalle oli kaikkiaan 124, joista valittiin 30 opiskelijaa. Vuonna 2008 haussa oli 50 aloituspaikkaa, joita tavoitteli 87 aikuista. Hakijamäärä nousi jälleen vuonna 2009, jolloin 106 hakijaa pyrki opiskelemaan 50 aloituspaikalle. Tänä keväänä (2010) Matkailun alalla aloituspaikkoja oli haussa 40. Hakijamäärä oli huikkea 175, joista 35 oli miehiä ja loput 140 naisia. Tämän kevään rekisterit eivät olleet vielä täysin valmiit, joten

tilastoissa saattaa olla pieniä heittoja. Kaikissa kerrotuissa hakijamäärissä olivat mukana sekä matkailu-, hotelli- ja ravintolapuolen opiskelijat. (Lahden ammattikorkeakoulu, hakutoimisto 2010).

Matkailun alan opintotoimistosta saatujen tietojen mukaan aikuisopiskelijoiden opintojen keskeyttäminen on vuosi vuodelta vähentynyt. Suurin määrä opintojen keskeytyksiä on ollut vuosina 2003 – 2004. Silloin Palvelujen tuottamisen ja johtamisen koulutusohjelman opiskelijoista yli puolet on keskeyttänyt opintonsa jossain vaiheessa. Syytä tähän ei ole tutkittu eikä saatu.

Vuodesta 2005 eteenpäin opintonsa keskeyttäneiden määrä on noin 15 – 30 %. Opintonsa lopettaneiden määrät ovat samansuuruisia molemmissa koulutusohjelmissa. (Matkailun alan opintotoimisto 2010).

3 TAUSTAA AIKUSKOULUTUKSELLE LAHDEN AMMATTI- KORKEAKOULUSSA

3.1 Lahden ammattikorkeakoulun aikuiskoulutusstrategia 2006 – 2010

Aikuiskoulutusstrategia on johtoryhmän Lahden ammattikorkeakoululle hyväksymä toimintamalli, joka antaa suuntaa aikuiskoulutuksen kehitykselle. Sen visiona on monipuolisen tarjonnan avulla turvata opiskelijalle henkilökohtaiset opintoväylämahdollisuudet. Missio puolestaan perustuu jatkuvalla oppimiselle sekä osaamisen tason nostamiselle ja päivittämiselle. Tällä pyritään saavuttamaan niin kansallinen kuin kansainvälinenkin kilpailukyky. Koulutuspolitiikan ja työelämän haasteisiin reagoiminen nopeasti on osa missiota.

Keskeisiä periaatteita aikuisopiskelussa ovat elinikäiseen oppimiseen kannustaminen ja ammatillisen osaamisen tavoitteellinen kehittäminen sekä työelämälähtöisyys.

AMK-perustutkintoon johtavassa aikuiskoulutuksessa halutaan muualla opitun parempaa tunnistamista ja tunnustamista, tehostaa opintojen ohjausta sekä hyödyntää opetusteknologiaa.

Laatua ja tuloksellisuutta seurataan erilaisilla mittareilla. Tulostittareilla mitataan toteutuneen aikuiskoulutuksen määrää ja työelämään sijoittumista.

Prosessimittarit sisältävät saadut palautteet ja muutosehdotukset.

Kehittämismittarit osoittavat palautteiden perusteella tehtyä kehittämistä, sen muutosten laatua ja määrää. Vaikuttavuusmittarit ovat aikuiskoulutuksen tarvelähtöisyys, uudistumiskyky ja innovatiivisuus. (Lahden ammattikorkeakoulu: Aikuiskoulutusstrategia 2006–2010.)

Tässä aikuiskoulutusstrategiassa on esitetty tavoitteet, joihin pyritään.

Opinnäytetyössä saatujen tietojen avulla pyritään saavuttamaan ja parantamaan näitä tavoitteita.

3.2 Aiemmat opinnäytetyöt aikuisopiskelusta

Aiempiä aikuisopiskelijoista ja -opiskelusta tehtyjä opinnäytetöitä on Lahden ammattikorkeakoulussa tehty kolme. Matkailun alan opinnäytetöissä on Anne Tiaisen (2004) tutkimus aikuisrestonomiopiskelijan itsensä kehittämisen tarpeesta. Tutkimuksessa selvitettiin, mitkä tekijät vaikuttavat aikuisopiskelijoiden kouluttautumistarpeeseen ja –motivaatioon. Tärkeimpinä tekijöinä vastaajat pitivät itsensä toteuttamisen tarvetta sekä arvostuksen tarvetta.

Motivaatiotekijöitä koulutukseen hakeutumisessa olivat esimerkiksi alan vaihto, eteneminen uralla, haasteet, itsensä kehittämisen tarve, kilpailuetu, osaamisen päivitys, uuden oppiminen ja välietappi jatko-opintoihin. Kun opiskelijalla oli korkea motivaatio, hän sitoutui koulutukseen. Tyytymättömyys ja motivaation puute johtivat opintojen keskeytykseen ja siirtymiseen muualle opiskelemaan. (Tiainen 2004, 22 -24, 38.)

Mirja Korhosen (2005) tutkimus aikuisrestonomien motivaatiosta nosti esiin syitä, miksi aikuinen lähti opiskelemaan työn ohella. Tarkastelun kohteena olivat opiskelijoiden tavoitteet opintojen alussa ja asenteiden muutos opiskelun aikana. Tutkimuksen tulokset olivat hyvin samankaltaisia kuin Tiaisella. Aikuisopiskelijat halusivat kehittää itseään sekä päivittää tietojaan ja taitojaan. Esiin nousi seikka, etteivät opetusjärjestelmät olleet tukeneet opiskelijoita tarpeeksi, eivätkä mahdollistaneet näin nopeampaa etenemistä. Opintojen alussa olisi kaivattu enemmän opintosuunnitelmien ohjausta. Kurssien päällekkäisyydet laskivat motivaatiota. Monimuoto-opiskelijat kaipasivat tukea. Usealla oli pitkä aika edellisistä opinnoista ja nyt opiskelu oli enemmän itsenäistä tiedonhankintaa. Sosiaalinen yhteenkuuluvuus oli tärkeää, sillä se loi mielekkyyttä ja turvallisuutta. Sillä oli suuri merkitys, jotta opinnot saatiin suoritettua loppuun (Korhonen 2005, 29–31.)

Kolmas aiheeseen liittyvä opinnäytetyö oli Anni Raatikaisen (2007): ”Aika ummessa, tie tukossa. Opintojen viivästyminen Lahden ammattikorkeakoulun Matkailun laitoksella”. Tutkimuksessa selvitettiin keskeisimmät syyt, miksi

opinnot viivästyvät. Näitä olivat muiden muassa opiskelumotivaation lasku tai sen puuttuminen, ongelmat opinnäytetyössä, väärä ala tai suuntautuneisuus sekä oma saamattomuus. Yhtenä syynä mainittiin opiskelijoiden yhteenkuulumattomuuden tunne.

Sosiaalisia tai perhe-elämään liittyviä asioita olivat työn ja koulun yhdistäminen, lapsen syntymä, parisuhteen syyt, henkilökohtaiset vastoinkäymiset, oma sairastuminen sekä henkilökohtaisen arvomaailman romahtaminen. Työssäkäynti meni opintojen edelle, jos taloudellinen tilanne niin vaati.

Oppilaitoksesta johtuvia syitä olivat koulun tai opintojaksojen joustamattomuus, koulun byrokratia ja ohjauksen puute. Opettajien ja tutor-opettajien tavoittaminen koettiin hankalaksi. Henkilökohtainen ohjaus olisi ollut tärkeää. Ongelmissa turvaututtiin opiskelijatovereihin. (Raatikainen 2007, 32 -34. 42–43.)

4 AIKUINEN ELINIKÄISENÄ OPPIJANA

4.1 Elinikäinen oppiminen

Elinikäisen oppimisen edistäminen sekä aikuiskoulutuksen kehittäminen ovat keskeisiä välineitä, kun parannetaan ja ylläpidetään työllistyvyyttä. Nykyään on pakko osata ja kehittyä, jotta menestyy työelämässä. Syrjäytymisen riski kasvaa, jollei työntekijä täydennä omaa peruskoulutustaan. (Stenström, Linnakylä, Malin, Nikkanen, Piesanen & Valkonen 2002, 11, 173.) Jatkuva oppiminen ja uuden omaksuminen onkin ainoa keino pysyä muuttuvassa työelämässä mukana.

Elämäkulun käsite on osa elinikäistä oppimista. Sen mukaan yksilön elämäkulku jakautuu kolmeen osaan: lapsuuteen ja nuoruuteen, aikuisuuteen sekä vanhuuteen. Jokaisessa osassa ihmisen tulee ratkaista erilaisia kriisejä tai kehitystehtäviä. Elinikäiseen oppimiseen liittyy kaikki inhimillinen oppiminen riippumatta siitä, missä ja miten opitaan. Ihminen pyrkii luontaisesti kehittämään itseään ja säilyttämään kyvyn ja halun oppia. (Kokkila 2003, 22; Lehtinen & Jokinen 1996, 10.) Elinikäinen koulutus eli lifelong education sisältää kaiken yksilön elämän aikana tapahtuvan oppimisen. Se sisältää persoonallisuuden sekä sosiaalisen ja ammatillisen elämän mahdollisimman täydellisen kehityksen. Nykyään käytetään käsitettä elinikäinen oppiminen eli lifelong learning. Siinä korostuu opiskelijanäkökulma elinikäisen suunnittelun lähtökohtana, samoin oppimisen yksilöllisyys ja prosessiluonne. Elinikäisen kasvatuksen ja elinikäisen oppimisen välillä on selvä ero. Oppiminen on yksilöiden toimintaa, jota tapahtuu mitä erilaisimmissa elämäntilanteissa. Kasvatus on olosuhteiden järjestämistä niin, että ne edistävät tavoitteiden mukaista oppimista. (Pohjonen 2005, 17–18.)

Asenne on tärkeää oppimisessa. Se tarkoittaa positiivista suhtautumista ja muutokseen mukaan menoa. Se on tiedon aktiivista hankkimista ja oman ammattitaidon ja osaamisen ylläpitämistä sekä jatkuvaa kehittämistä. Opitaan toisilta ja toisten kanssa. Se on myös vastuun ottamista omasta työstä ja sen

kehittämisestä sekä koko omasta elämästään. Sitä toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden, työelämän ja oppilaitosten kanssa. (Ojala 2001, 19.)

4.2 Aikuiskoulutus Suomessa

Kansainvälisen määrittelyn mukaan aikuisopiskelija on 25 – 64-vuotias, joka palaa takaisin koulutusjärjestelmään takaisin ensimmäisen koulutusvaiheensa jätettyään. (Kumpulainen 2005, 17,18)

Aikuiskoulutuspolitiikan tehtävinä on turvata työvoiman ja osaamisen saatavuus, huolehtia koko aikuisväestön koulutus- ja sivistysmahdollisuuksista sekä vahvistaa tasa-arvoa. Se pyrkii myös työurien pidentämiseen, monikulttuurisuuden vahvistamiseen ja elinikäisen oppimisen toteutumiseen. Sillä lievennetään myös taantuman vaikutuksia.

Aikuiskoulutus on aikuisille suunniteltua ja järjestettyä. Se voi olla omaehtoista, henkilöstö- tai työvoimapolitiittista koulutusta. Omaehtoisesta koulutuksesta vastaa opetusministeriö, jonka pääluokan menoista 12 % kohdistuu aikuiskoulutukseen. Aikuiskoulutuksen menoista puolestaan noin 40 % menee ammatilliseen aikuiskoulutukseen ja oppisopimuskoulutukseen. Vuosittain yli 1,7 miljoonaa työkäisistä osallistuu eri tavoin järjestettyyn aikuiskoulutukseen. Opetusministeriön tavoitteena on, että 60 % työkäisistä aikuisista osallistuisi vuosittain koulutukseen vuoteen 2012 mennessä.

Aikuiskoulutus mielletään uudelleentulkinnaksi, jossa saatuja tietoja liitetään työhön ja näin voidaan laajentaa näkemyksiä. Oppiminen on osa elämänhallintaa, ja se tapahtuu tietoisesti tai tiedostamatta. (Paanne-Tiainen 2000, 6.)

Euroopan Komission tiedonanto, ”Oppia ikä kaikki,” määrittelee aikuiskoulutuksen olevan aikuisten kaikenikäisistä peruskoulutuksen jälkeistä opiskelua huolimatta siitä, mikä on henkilön peruskoulutustaso. Eri vuosina annetuissa tiedonannoissa korostetaan aikuiskoulutuksen merkitystä keskeisenä osana elinikäistä oppimista. Kaikkien kansalaisten tulee voida hankkia uusia

tietoja ja taitoja. Heikoimmassa asemassa oleviin, kuten syrjäytyneisiin, maahanmuuttajiin, ikääntyneisiin sekä naisiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. (Euroopan Komissio 2007.) Laadukkaana aikuiskoulutusjärjestelmän tulee vastata tulevaisuuden haasteisiin. Näitä ovat mm. työvoimapula, koulutuksen keskeyttäminen, syrjäytymisen ja köyhyyden estäminen sekä maahanmuuttajien sopeuttaminen työmarkkinoille. Elinikäiseen oppimiseen osallistumista tulee lisätä, sillä osallistuminen vähenee 34 ikävuoden jälkeen. (Euroopan Komissio 2006, 2007.)

Elinikäisen oppimisen neuvosto toimii opetusministeriön yhteydessä. Se käsittelee koulutuksen ja työelämän välistä yhteyttä sekä elinikäisen oppimisen edellytyksiä ja aikuiskoulutukseen liittyviä kysymyksiä. Jäsenillä on asiantuntemusta koulutuksen, työelämän ja tutkimuksen alalta. Valtioneuvoston asetuksella on annettu uuden neuvoston toimikausi 1.8.2009 – 31.12.2011. (Opetusministeriö 2009.)

4.3 Motivaatio aikuisopiskelussa

Motivaatio tai useimmiten sen puute nousee esiin, kun puhutaan opiskelusta. Niermeyer & Seyffert (2004, 12–16) ovat sitä mieltä, ettei motivaatio ole luonteenpiirre tai ominaisuus, vaan tietyn prosessin tulos. Motivaatioprosessi muodostuu yksilön sisäisestä vaikuttimesta, usko omista vaikuttamis- mahdollisuuksista, aikaperspektiivistä sekä tunteista. He jakavat motivaation yleiseen ja erityiseen motivaatioon. Yleisellä motivaatiolla tarkoitetaan, että yksilö haluaa kehittää ja saavuttaa jotakin ja vaikuttaa johonkin. Erityinen motivaatio määritellään siten, että yksilö sitoutuu johonkin iettyyn tavoitteeseen.

Paanne-Tiaisen (2000, 25) mielestä tarpeet ovat sisäinen epätasapainotila ja päämääränä on saavuttaa tasapaino. Aikuisopiskelussa näitä tarpeita voivat olla itsensä kehittäminen ja ammatillisen pätevyyden saaminen.

Motivaatiossa yhdistyvät ihmisen persoonallisuus, tunteenomaiset ja järkipäiset tekijät ja sosiaalinen ympäristö. Motivaatio saa ihmiset toimimaan tietyllä tavalla. Kun halutaan saavuttaa jokin tavoite, motivaatio ohjaa käyttäytymistä siihen suuntaan. Motivaatio säätelee käyttäytymistä ja tämä näkyy siinä, miten ihmiset arvioivat pätevyyttään erilaisissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä. (Liukkonen, Jaakkola & Kataja 2006, 11,12; Kansanen & Uusikylä 2002, 26.)

Aikuisopiskelu perustuu vapaaehtoisuuteen, ja itsensä kehittäminen ja sitä kautta tuleva arvostus ovat sisäistä motivaatiota. Sen väitetään olevan osallistumista toimintaan vain ilosta tai nautinnosta. Sisäinen motivaatio yhdistetään myönteisiin tunteisiin ja käyttäytymiseen. Motivaatio toimii liikkeellepanevana voimana, suunnanantajana sekä säätelijänä käyttäytymiselle. (Liukkonen, Jaakkola & Kataja 2006, 12.) Ulkoista motivaatiota ovat esimerkiksi palkkiot, pakotteet tai rangaistusten välttäminen. Sitä voivat olla myös turvallisuuden ja yhteenkuuluvaisuuden tunne. Kontrollointi tulee aina ulkoapäin. Ulkoinen motivaatio ja motivaation puute vaikuttavat kielteisesti käyttäytymismalleihin. (Liukkonen, Jaakkola & Kataja 2006, 28.) Opiskelussa ulkoista motivaatiota ovat puolestaan toive paremmasta työpaikasta tai palkankorotuksesta.

Motivaatiotutkimuksen uutena piirteenä mainitaan menneen elämän tutkiminen. Erityisesti se, mitä ihmiset katuvat; tehtyä vai tekemättä jätettyä. (Salmela-Aro & Nurmi 2002, 25.) Aikuisten kohdalla tämä voisi tarkoittaa aikaisempien opintojen keskeytymistä tai sitä, ettei ole aikanaan lähtenyt opiskelemaan. Nämä voivat motivoida ihmisiä lähtemään aikuisiällä uudelleen opiskelemaan

Elinkeinoelämän keskusliiton, EK:n (2010) mukaan koulutus motivoi 40–50-vuotiaita miehiä, jos he tietävät pysyvänsä työelämässä ja kehittyvänsä urallaan, mikäli he lähtevät opiskelemaan.

Helene Ahl (2006) kritisoi sitä, että useat motivaatiota ja aikuiskoulutusta käsittelevät teoriat väittävät, että ihmiset olisivat synnynnäisesti motivoituneita oppimaan. Motivaatio-ongelmat johtuvat erilaisista opiskelua vaikeuttavista asioista, kuten opintotuen puutteesta tai siitä, ettei tarjolla ole sopivia koulutusmahdollisuuksia. Kun nämä esteet poistetaan, motivaatio opiskeluun

nousee uudelleen. Ahl on näitä teorioita vastaan, hänen mielestään motivaatio olisi ennemminkin suhteellinen käsite kuin "jokin" ihmisessä oleva asia. Hänen mielestään ei voida käyttää pelkästään sanaa motivoitunut, paitsi synonyyminä energiselle. Motivaatio liittyy aina johonkin toimintaan, esimerkiksi työntekoon tai opiskeluun. (Ahl 2006.)

4.4 Koulutuksen laatu

Juha Vaso määrittelee laadukkaan ammatillisen koulutuksen asiakaskeskeiseksi, tulokselliseksi sekä joustavaksi. Koulutus tuottaa elinkeinoelämän ja yhteiskunnan tarpeisiin osaavaa työvoimaa. (Vaso 2000, 21.) Tähän kaiken koulutuksen tulisi pyrkiä. Aikuisopiskelijoiden tulisi seurata oppilaitoksensa tarjoamaa opetusta ja arvioida, miten nämä vaatimukset täyttyvät.

Koulutuspalveluihin sisältyy tekninen ja toiminnallinen laatu-ulottuvuus. Teknisessä laadussa korostuvat sisällöllinen pätevyys ja myönteiset vaikutukset asiakkaalle. Teknisesti palvelu toimii ja tuottaa halutun tuloksen. Toiminnallisessa puolessa ilmenee, miten palvelun tuottajan ja asiakkaan yhteistyö sujuu. Tähän vaikuttavat palvelun nopeus, joustavuus, henkilökunnan asenne, kyky huomioida asiakkaiden odotukset sekä palvelumotivaatio. (Vaso 1998, 34.)

Vaso viittaa kirjassaan Harveyn ja Greenin pohdintaan laatukäsitteistä, joita on käsitelty erityisesti korkeakoulujen näkökulmasta. Niiden mukaan laatua ei voi mitata; se on ainutlaatuista, tasaista ja virheetöntä. Se tarkoituksena on täyttää asiakkaiden vaatimukset. Laadun kriteerinä on taloudellinen tehokkuus eli saada vastinetta rahalle. Laatu on myös muutosta, jonka saa aikaan oppilaitoksessa tapahtuva kehitys. (Vaso 2000, 20.)

Laadun osatekijät koulutuksen kannalta ovat yhdenmukaisuus, asiakastyytyväisyys ja suorituskyky. Yhdenmukaisuudella tarkoitetaan, että saadaan sama oppimistulos riippumatta siitä, kuka opettaa tai ketkä järjestävät

koulutuspalvelun. Asiakas voi olla opiskelija, mutta myös työnantaja, joka voi hyödyntää koulutetun tietotaitoa. Tällöin puhutaan sekä opiskelijan että työnantajan tyytyväisyydestä. Suorituskyvyllä voidaan mitata, miten vaikuttavaa koulutus on ollut. Vaikuttavuus tarkoittaa sitä, miten tehokasta oppiminen ja käytännön osaaminen ovat olleet suhteessa käytettyyn aikaan ja koulutuksesta aiheutuneisiin kustannuksiin. (Sarala & Sarala 2001, 98.)

Raivola (2000) vertaa laatua asiakastytyväisyyteen. Se tarkoittaa asiakkaiden tarpeiden tyydyttämistä sekä odotusten ylittämistä.

”Laatu on sitä mitä asiakas sanoo sen olevan.”

Aikuisopiskelijoilla on odotuksia opintojen suhteen; jos ne eivät toteudu, myöskään laatuksiteerit eivät täyty. Samaa palvelua saaneet kokevat sen eri tavoin. (Raivola 2000, 40, 46.)

4.5 Laadun määrittely ammattikorkeakoulussa

Lahden ammattikorkeakoulun tutkintosääntö antaa ohjeita opintojen suorittamisesta ja niiden järjestelyistä. Tutkintosääntö perustuu ammattikorkeakoululakiin 351/2003, valtioneuvoston asetukseen ammattikorkeakouluille 352/2003 ja asetukseen ammattikorkeakouluissa suoritettavista tutkinnoista 423/2005. Tutkintosäännössä määritellään koulutusohjelmat, opetussuunnitelmat, opintojen rakenne ja tavoitteet sekä osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen. Ammattikorkeakoulun tulee järjestää ammattikorkeakoululain (351/2003) mukaista koulutusta, joka tukee yksilön ammatillista kasvua. Opetuksen tulee olla työelämän ja sen kehittämisen sekä tutkimuksen tarpeisiin perustuvaa. Sen tulee myös tukea yksilön ammatillista kasvua. Laissa mainitaan lisäksi tutkimus- ja kehitystyö sekä taiteellinen toiminta. Ammattikorkeakoulujen tulee myös edistää elinikäistä oppimista. (Lahden ammattikorkeakoulun tutkintosääntö 2009.)

Lait, asetukset ja tutkintosääntö siis määrittelevät, mitä laatu on

ammattikorkeakoulussa. Työelämän tarpeet nousevat tärkeimmäksi kriteeriksi opetusta suunniteltaessa. Jokainen opiskelija arvioi erilaisissa palautteissa opintojensa laatua tai millaista laadun tulisi olla.

Lahden ammattikoulun laatukäsikirja määrittelee edustamiensa alojen tehtävät, jotka perustuvat lakiin ja asetukseen. Käytössä olevan laadunvarmistusjärjestelmän tehtävänä on luoda edellytykset hyvälle oppimiselle. Näitä edellytyksiä ovat menettelytavat ja prosessit, jotka ohjaavat toimintaa, jota taas kehitetään jatkuvasti. Opiskelijalla on oma roolinsa laadunvarmistuksessa. Hänen tulee antaa palautetta ja osallistua kehittämistyöhön.

Opiskelijassa näkyy toiminnan tulos. Opiskelijan osallistuminen lisää oppilaitoksen elinvoimaisuutta, parantaa kumppanuutta ja vuorovaikutusta. Hyvällä oppimisella tarkoitetaan sitä, että opiskelija saa parhaat tiedot ja taidot selviytyäkseen työelämässä. Opetuksen laatu tulee esiin vasta työelämässä. Laatua ei ole olemassa ilman sen todentamista. Arviointitoiminnalla välitetään tietoa toiminnan laadukkuudesta eri vastuutahoille. (Lahden ammattikorkeakoulun laatukäsikirja.) Matkailun ala käyttää laatukäsikirjaa toimintansa kehittämiseen.

5 OPINNÄYTETYÖN KULKU

Opinnäytetyö rajattiin Matkailun alan aikuisopiskelijoihin, ulkopuolelle jäivät nuoriso-opiskelijat, samoin kuin ylempää ammattikorkeakoulututkintoa (YAMK) tavoittelevat opiskelijat. Tässä työssä ei ole tutkittu opiskeluun liittyviä taloudellisia eikä ajankäytöllisiä ongelmia. Tutkimuksessa haluttiin saada selville opiskelijoiden tarpeita ja toiveita, joilla heidän opiskeluaan voitaisiin kehittää sujuvammiksi.

Opinnäytetyö jakautui kahteen vaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa lähdettiin selvittämään, millaisia toiveita ja kehitysehdotuksia aikuisopiskelijoilla oli. Haluttiin tietää, mitkä asiat olivat päällimmäisenä opiskelijoiden mielessä. Kyselylomaketta ei voitu laatia, ennen kuin saataisiin esiin teemoja, joiden pohjalta kysely voitaisiin toteuttaa. Ensimmäisessä vaiheessa käytettiin sähköpostia laadullisen aineiston keruumenetelmänä. Toisessa vaiheessa laadittiin sähköinen kyselylomake. Sen pohjana olivat sähköpostikyselyssä esiintulleet teemat. Sähköisellä kyselyllä haettiin määrällisiä tuloksia.

5.1 Ensimmäinen vaihe: Teemojen etsiminen

Tässä ensimmäisessä vaiheessa lähdettiin etsimään teemoja opiskelijoiden tarpeista ja toiveista.

Sähköpostikyselyn avulla selvitettiin aikuisopiskelijoiden sen hetkisiä tuntemuksia ja mielipiteitä opiskelusta. Heille ei annettu valmiita kysymyksiä, vaan vastaajat saivat itse päättää, mistä asioista kertoisivat. Kaikenlainen palaute olisi tärkeää.

Myöskään vastaajien taustatietoja ei kysely, sillä niillä ei ollut merkitystä tässä vaiheessa. Ainoastaan pyydettiin kertomaan opintojen aloitusvuosi, jotta voitaisiin verrata eri vuosikurssien opiskelijoiden vastauksia. Jokainen opiskelija on saanut Lahden ammattikorkeakoulusta sähköpostiosoitteen, joten sen kautta saavutettaisiin kohderyhmän yksilöt.

Opintotoimisto lähetti jokaiselle Matkailun alan aikuisopiskelijalle marraskuussa 2009 henkilökohtaisen kutsun(Liite 1) osallistua kyselyyn. Opiskelijoita oli tuolloin noin 100. Vastausaika oli 18.11 - 4.12.2009.

Ensimmäinen kysely oli siis kvalitatiivinen. Laadullisen aineiston keräämisen lähtökohtana oli todellisen elämän kuvaaminen (Hirsjärvi, Sajavaara & Remes 2009, 161).

Kyselyyn otettiin mukaan koko perusjoukko aikuisopiskelijoista eli käytettiin kokonaistutkimusta(Metsämuuronen 2006, 55). Perusteluna kokonaistutkimukselle oli se, että perusjoukko oli suhteellisen pieni, ja tarkoituksena oli saada mahdollisimman paljon tietoa opintoihin liittyvistä asioista. Tyypillisiä piirteitä kvalitatiivisessa tutkimuksessa ovat, että kohderyhmä valitaan tarkoituksella, tapaukset ovat ainutlaatuisia ja niitä tulkitaan sen mukaisesti. Laadullisessa tutkimuksessa ei ole ennako-odotuksia, joten tutkijakin voi yllättyä tai oppia. Tutkija ei voi myöskään määrätä, mikä olisi tärkeää. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 164; Alasuutari 1999, 50, 84).

5.2 Toinen vaihe: Sähköisen kyselyn laatiminen Webropol-ohjelmalla

Kvantitatiivisessa eli määrällisessä menetelmässä saatua tietoa käsitellään numeerisesti. Se vastaa kysymyksiin kuinka paljon tai kuinka moni. Sitä voidaan kutsua myös tilastolliseksi tutkimukseksi. Sen avulla saadaan selville lukumääriin ja prosentiosuuksiin liittyviä kysymyksiä. Samoin voidaan selvittää asioiden välisiä riippuvuuksia tai tutkimuksessa tapahtuneita muutoksia. Nämä edellyttävät, että otos on riittävän suuri ja edustava. (Heikkilä 2004, 16.)

Ensimmäisessä kyselyssä esiin nousseiden teemojen ja opiskelijoita eniten askarruttaneiden asioiden perusteella laadittiin sähköinen Webropol-kysely kaikille Matkailun alan aikuisopiskelijoille.

Teoreettisilla käsitteillä on iso rooli määrällisessä tutkimuksessa. Käsitteet ovat yleisiä ja ne ovat muodostuneet järjestelmällisen tutkimustyön tuloksena. Näiden

käsitteiden avulla voidaan löytää säännönmukaisuuksia eri asioiden välillä. Arkikielen eli konkreettiset käsitteet ovat syntyneet ihmisten kokemuksista ja havainnoista, ja ne ovat usein epätarkkoja. Määrällisessä tutkimuksessa yritetään löytää vastaavuus näiden kahden käsitteen välillä. (Vilka 2007, 26.)

Tässä sähköisessä kyselyssä käytettiin sekä valintakysymyksiä että avoimia kysymyksiä. Avoimilla kysymyksillä haluttiin saada tarkempaa ja laadullista vastauksia edellä esitettyihin väittämiin tai kysymyksiin. Strukturoiduissa kysymyksissä annettiin vastausvaihtoehdot. Jos vaihtoehtoina olivat kyllä tai ei, seurasi avoin kysymys. Sillä haettiin tarkempaa ja laadullista vastausta. Vastausvaihtoehdoista puolestaan jätettiin pois sellaiset vaihtoehdot kuten joskus, ei mielipidettä tai en tiedä. Ne eivät anna minkäänlaista tietoa tutkittavasta asiasta ja saattavat jopa vääristää tuloksia. Ne saattaisivat myös houkuttaa vastaamaan, jos asiasta ei ole minkäänlaista mielipidettä.

Kyselyssä kaikille vastaajille oli samat kysymykset eli ne olivat vakioituneet. Se tarkoitti, että kysymykset esitettiin samalla tavalla ja samassa järjestyksessä. Tällaista kyselyä käytetään silloin, kun halutaan saada selville henkilön mielipiteet tai kehitysehdotukset jostakin asiasta. Kysely sopii käytettäväksi myös, kun tutkittava ryhmä on hajallaan. (Vilka 2007, 28; Viinamäki & Saari 2007, 56, 57.)

Sähköisesti lähetetty lomake sisältää kaksi osaa: saatekirjeen ja itse kyselylomakkeen. Saatteen avulla vastaanottaja saavat tietää, mitä ollaan tekemässä ja mihin tarkoitukseen hänen mielipiteensä tulevat. (Vilka 2007, 81). Tässä työssä saatteen oli tarkoitus herättää mielenkiinto kyselyä kohtaan, joten piti osata yhdistää tieto ja kiinnostus.

Heikkilä (2004, 47) sanookin, että kyselylomakkeen suunnittelu vaatii tutkimusongelman täsmentämistä, ja sen tavoite tulee olla täysin selvillä ennen kyselyn laatimista. Kyselylomakkeen tekoon tulee paneutua hyvin, jotta saadaan vastauksia juuri niihin asioihin, mitä kysytään tai mitataan. Usein lomakkeeseen tehdään sattumanvaraisia kysymyksiä ja sisältöjen muotoilu jätetään

keskeneräiseksi. Kyselylomakkeen tekoa oppii erehdysten ja oivallusten kautta. (Vilka 2007, 63,70.)

Vastaaja voi ymmärtää kysymykset eri tavoin kuin kyselyn laatija on ne tarkoittanut. Kyselylomake tulisikin testata ennen sen lähettämistä, sillä kun se on vastaanottajalla, mahdollisia virheitä ei voida enää korjata.

Tämän opinnäytetyön kyselylomakkeelle laadittiin 30 kysymystä, jotka oli jaoteltu eri aihealueisiin (Liite 3). Kysymykset liittyivät opintojen alkuun, opintojaksojen toteutuksiin, yhteydenpitoon, vertaistukeen ja kannustukseen sekä opintojen loppuvaiheeseen liittyviin asioihin.

Taustakysymyksiä laadittiin viisi. Niissä tiedusteltiin vastaajien ikää, sukupuolta, opintojen aloitusvuotta, opiskelumuotoa sekä koulutusohjelmaa.

Lomake lähetettiin kommentoitavaksi toimeksiantajalle ja yhdelle aikuisopiskelijalle. Molemmilta saatiin rakentavaa palautetta ja hyviä vinkkejä kysymysten laatimiseen.

Tässä kyselyssä tutkittavina olivat kaikki Matkailun alan aikuisopiskelijat lukuun ottamatta YAMK-opiskelijoita. Kysely lähetettiin opintotoimiston kautta 94 aikuisopiskelijan oppilaitokselta saatuun sähköpostiosoitteeseen helmikuussa 2010.

6 KYSELYIDEN TULOKSET

6.1 Ensimmäinen vaihe: Sähköpostikyselyllä saadut teemat

Ensimmäisellä viikolla tuli vain kaksi vastausta, joten aikuisopiskelijoille lähetettiin muistutusviesti. Määräaikaan mennessä tuli 10 sähköpostivastausta. Kyselyyn vastanneet aikuisopiskelijat olivat paneutuneet hyvin tähän tehtävään. Vastaukset olivat pitkiä, ja opiskelijat olivat löytäneet paljon erilaisia kehityskohteita. Vastaajat olivat kirjoittaneet avoimesti kokemuksiaan opinnoista. Rivien välistä saattoi lukea sen hetkiset mielialat. Vastaajien opintojen aloitusvuodet olivat seuraavat: Vuonna 2005 aloittaneita oli kaksi, 2007 myös kaksi ja neljä vastaajaa oli aloittanut opintonsa vuonna 2009. Kaksi vastaajaa ei ollut ilmoittanut opintojensa aloitusvuotta.

Vuonna 2005 opintonsa aloittaneet olivat nähneet opintojen ja käytännön järjestelyiden kehityksen opiskeluvuosien aikana. Reppu oli tullut käyttöön ja se koettiin hyväksi asiaksi. Joitakin iltakursseja oli vielä tuolloin ollut, mutta ne olivat jääneet vähitellen pois.

Vuonna 2007 aloittaneiden kahden opiskelijan vastaukset liittyivät pääosin uuden lukuvuoden aloitukseen. Aikuisopiskelijat tarvitsevat aikaa suunnitellakseen opintoja, joten esimerkiksi lukujärjestys voisi olla hyvissä ajoissa esillä. Toinen vastaaja oli sitä mieltä, että lukuvuoden aloitusinformaatiotilaisuuksia tulisi järjestää myös iltaisin.

Viime syksynä, 2009 opintonsa aloittaneet, miettivät vielä omien opiskelutaitojensa puutetta ja koko opiskelusysteemiä. He myös tunsivat jääneensä yksin opintojensa kanssa.

Eskolan & Suorannan (2003, 137) mukaan laadullisen aineiston analyysin tulisi tuoda uutta tietoa tutkittavasta asiasta. Sen tarkoituksena on tiivistää aineistoa ja saada mahdollisesti hajanaisestakin aineistosta selkeä, kadottamatta tai muuttamatta alkuperäistä tietoa.

Saatujen palautteiden käsittelyyn käytettiin sekä teemoittelua että tyypittelyä. Eskola & Suorannan (2003, 174, 178) mukaan aineistosta voidaan löytää tutkimusongelmaa valaisevia teemoja ja niiden esiintymistä voidaan vertailla. Teksteistä tulee löytää olennaiset aiheet ja ne tulee vielä erotella. Teemoittelua suositellaan analysointitapana jonkin käytännön ongelman ratkaisemisessa. Siitä voi myös rakentaa tilanteen kulun.

Teemoittelun vaihtoehtona käytetään tyypittelyä, jolla etsitään samankaltaisuuksia tutkittavasta aineistosta. Tyypittely edellyttää kuitenkin jonkinlaista teemoittelua tai jäsentämistä. (Eskola & Suoranta 2003, 181.)

Käytännössä teemojen etsiminen tapahtui siten, että kaikki vastaukset levitettiin pöydälle ja niistä kirjattiin aiheita paperille. Samojen teemojen tai asioiden laskemiseen käytettiin "tukkimiehen kirjanpitoa", josta lopuksi voitiin laskea, kuinka moni vastaaja oli nostanut saman aiheen esille. Koska vastauksia saatiin vähän, niistä oli helppo ja nopea etsiä samankaltaisuuksia. Aineistoa luettiin läpi useampaan kertaan, jotta teemat saataisiin selkeästi esille.

Neljä teemaa nousi esiin ylitse muiden. Näitä olivat:

- Teema 1: Opintojen alkuvaiheeseen liittyvät asiat
- Teema 2: Opintojen käytännön toteutukset
- Teema 3: Vertaistuki
- Teema 4: Yhteydenpito opettajiin

Vastauksista pystyttiin rakentamaan opintojen kulku aloituspäivästä nykyhetkeen.

Teema 1: Opintojen alkuvaiheeseen liittyvät asiat

Kaksi vastaajaa koki, etteivät kaksi ryhmäytymispäivää riitä opiskelusysteemin sekä Repun käytön oppimiseen. Alussa tulee niin paljon uutta opintoihin liittyvää asiaa, ettei omaan ryhmään tutustumiseen jää tarpeeksi aikaa. Epäselvyyttä aiheuttivat lisäksi ilmoittautumiset opintojaksoille ja tentteihin. Lukujärjestykset ja kurssitarjonta voisivat olla aiemmin nähtävillä, sillä aikuiset tarvitsevat aikaa sovittaakseen työ- ja perhe-elämän opiskeluihin. Ehdotuksena oli, että opiskelijoille lähetettäisiin alustavaa tietoa postitse jo ennen lukuvuoden alkua. Yksi opiskelija piti kurssien hyväksilukujen hakemista eli AHOT- menettelyä

työlään. AHOT tarkoittaa aiemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista. Korvattujen opintojen suorituksia sai odottaa kauan. Toinen vastaaja taas kiitteli sitä, että hyväksilukujen päätökset tulivat nopeasti, ja se taas motivoi vahvasti.

Teema 2: Opintojen käytännön toteutukset

Joka toisessa palautteessa toivottiin, että yhteisiä info- tai tutortilaisuuksia järjestettäisiin myös iltaisin. Näin ne palvelisivat myös päivätyöläisiä ja heille tulisi varmempi olo aloittaa uusi lukukausi. Nyt työssäkävijät tuntevat jääneensä kaikkien uusien käytännön asioiden ulkopuolelle. Joitakin kursseja toivottiin järjestettävän iltaisin tai jopa viikonloppuisin. Samoin intensiivitoteutus kursseista sai kannatusta. Vastauksista kävi ilmi, että aikuisopiskelijoista osa on ottanut vuorottelu- tai opintovapaata saadakseen opinnot suoritettua. Toisilla etäopiskelu on ollut ainoa mahdollisuus, sillä heillä on ollut vaikeuksia saada edes palkatontakaan vapaata työstään.

Repun sivustot jakoivat mielipiteitä. Sivustoilla oli vanhentuneita päivämääriä tai kursseja, joihin voi kuitenkin ilmoittautua, sekä päivittämättömiä tietoja. Vastauksissa mainittiin, että joiltakin kursseilta puuttuivat vetäjän yhteystiedot tai keskustelualue, joten kysymysten esittäminen ja palautteenanto oli mahdotonta. Epäselvyyttä aiheutti, miten ja milloin tulee ilmoittautua opintojaksoille ja tentteihin. Toisaalta Repun sivut saivat myös kiitosta. Siellä on ollut tarvittava opiskelumateriaali ja aikataulut, ja kursseja on voinut suorittaa Repun kautta itsenäisesti.

Teema 3: Vertaistuki

Kolmessa vastauksessa nostettiin esiin vertaistuki. Kehitysehdotuksena mainittiin, että kurssikavereiden vertaistuen merkitystä korostettaisiin heti ensimmäisessä tapaamisessa. Mielipiteiden vaihto ja toisten kannustus olisi tärkeää. Se lisäisi opiskelumotivaatiota. Erityisen tärkeäksi vertaistuki koettiin alan vaihtajille. Neljä opiskelijaa toivoi, että aikuisopiskelijat olisivat omana ryhmänään tai heille tulisi järjestää yhteisiä tilaisuuksia, joissa voisi vaihtaa mielipiteitä ja kokemuksia.

Teema 4: Yhteydenpito opettajiin

Yhteydenpito opettajiin ja kurssinvetäjiin koettiin hankalaksi. Tätä mieltä oli viisi vastaajaa. Sähköpostivastauksien saaminen oli epävarmaa, se kesti kauan tai niitä piti anella useampaan kertaan. Joskus kysymyksiin ei saatu vastausta ollenkaan. Yksi etäopiskelija kiitteli opettajia ja erityisesti opintotoimistoa siitä, että on saanut vastauksia kysymyksiinsä.

Yksinäisyys tuli esiin näissä yhteydenpitoa koskevissa vastauksissa. Erityisesti etäopiskelijat tunsivat olevansa unohdettuja. Aikuisista tuntui, ettei heidän opintojaan seuraa kukaan tai tulevista tapahtumista ei tiedoteta. Vaikka aikuisopiskelija on itse vastuussa etenemisestään opinnoissa, toivottiin opettajilta jonkinlaista yhteydenottoa tai palautetta annetuista tehtävistä. Yksi vastaaja kirjoittikin, että välillä tuntuu kuin koululla ei olisi ketään.

Seuraavia yksittäisiä asioita nousi aineistosta esiin:

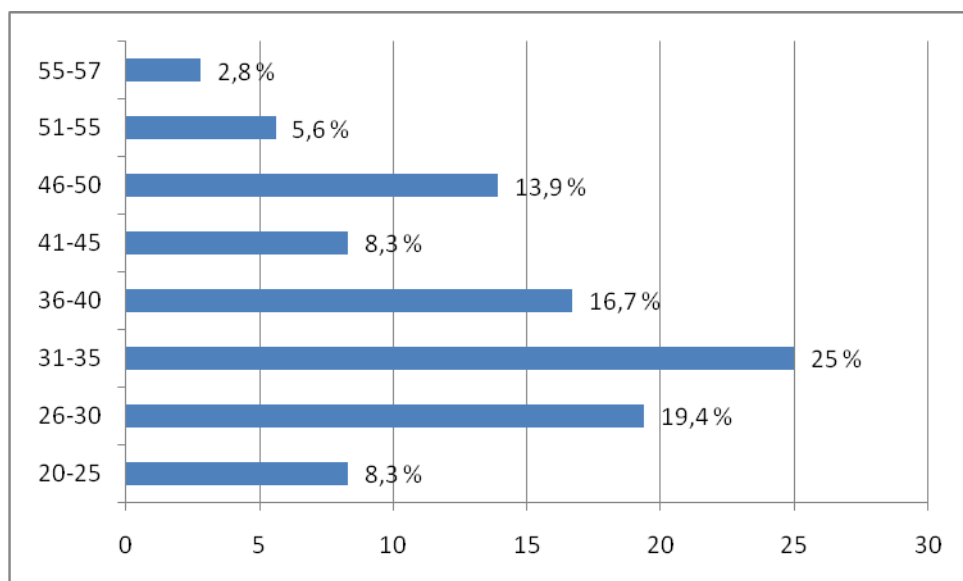
- Läsnaolopakkoa pidettiin turhana kurseilla.
- Kielten opiskelussa olisi mielekkäämpää, jos saman kielen kurssit olisivat peräkkäisissä jaksoissa.
- Ryhmätöihin ja projekteihin toivottiin vapaaehtoisuutta. Ne koettiin hankalaksi järjestää aikatauluongelmien ja erilaisten tavoitteiden vuoksi.
- Matkailuun liittyviä käytännön kursseja toivottiin enemmän. Näistä esimerkkeinä mainittiin vapaavalintaiset opintomatkat ja kielikurssit sekä Lapissa suoritettavat opintojaksot.
- Ulkopuolisia luennoitsijoita pidettiin hyvänä asiana. He toivat uusia tyylejä ja ajatuksia.
- Yksi vastaajista piti myönteisenä asiana, että pystyi menemään eri opiskeluryhmiin eri kursseille. Se toi joustavuutta ja samalla tutustui oman alan opiskelijoihin. Toinen opiskelija koki, että yhteistyötä Lamk:n eri alojen kanssa tulisi edelleen kehittää ja helpottaa.

6.2 Toinen vaihe: Sähköisen kyselyn tulokset

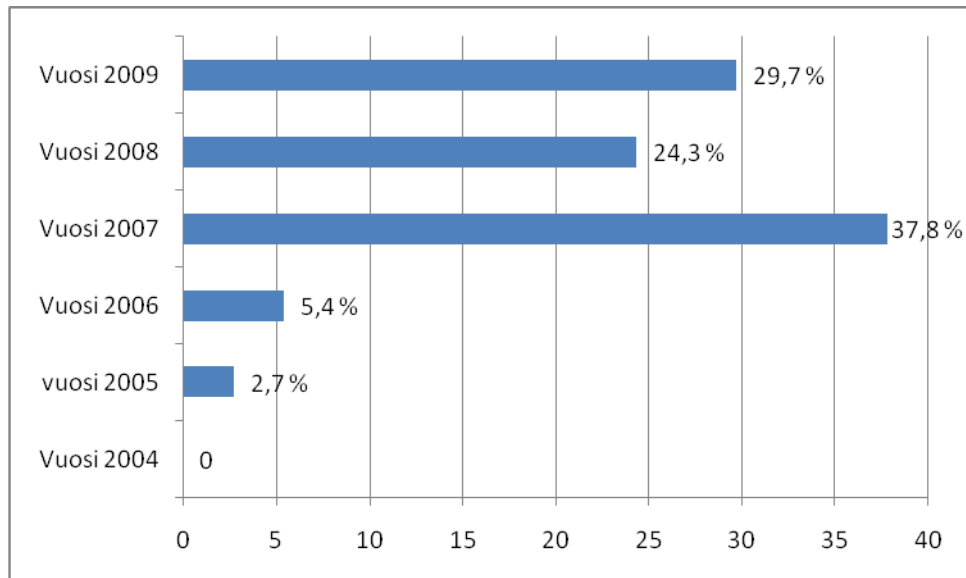
Webropol-kysely on Internetin välityksellä toimiva kysely- ja tiedonkeruusovellus. Siinä vastaajat voivat osallistua anonymieinä kyselyyn. Joissakin kyselyissä voidaan tiedustella henkilötietoja, jos vastanneiden kesken arvotaan palkintoja. Webropol-ohjelmassa on raportointityökalu, joka mahdollistaa tulosten suodatuksen ja ristiintaulukoinnin. Tuloksia saadaan reaaliajassa. Saadut tiedot ja tulokset voidaan siirtää Exceliin, PowerPointiin, Wordiin ja moniin tilasto-ohjelmiin, kuten SPSS ja SAS. (Webropol 2010.)

Kysely ajoittui helmikuulle 2010. Määräajassa vastauksia kyselyyn tuli vain 16.. Kyselyä pidennettiin maaliskuun 15. päivään asti. Vastanneiden määrä nousi 37:ään. Samalla saatiin lisää tärkeitä kehitysehdotuksia aikuisopiskelijoiden opintoja varten.

Taustakysymyksissä haluttiin tietää vastaajien ikä (Kuvio 1) ja sukupuoli, opintojen aloitusvuosi, opiskelumuoto sekä koulutusohjelma. Vastaajia oli 37, joista miehiä oli 7 (18,9 %) ja naisia 30 (81,1 %).

Kuvio 1. Vastaajien ikäjakaumat.

Kuvio 2. Vastaajien opintojen aloitusvuosi.

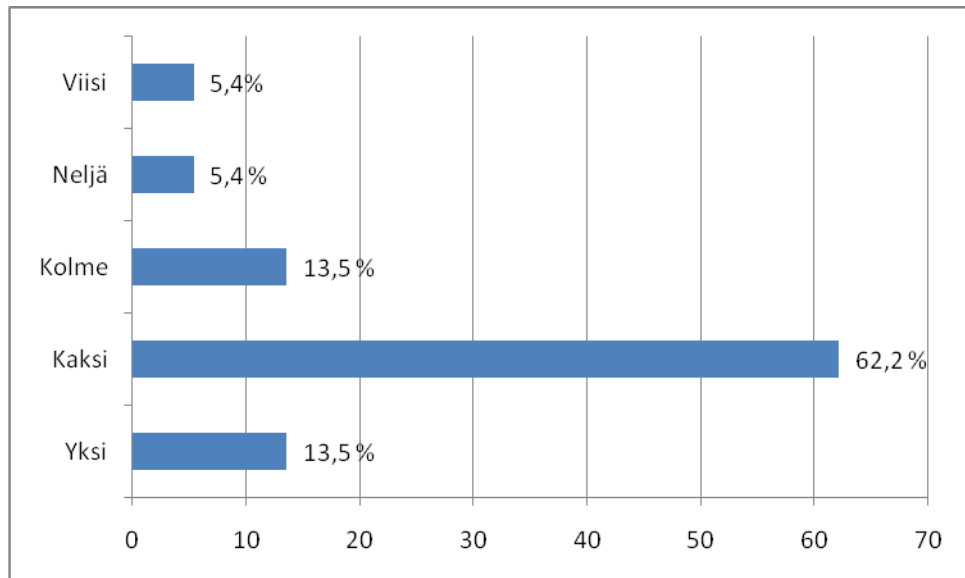
Aktiivisimmat vastaajat olivat aloittaneet opiskelunsa vuonna 2007. Seuraavana ryhmänä olivat viime vuonna, 2009 aloittaneet.

Opiskelumuotona käytettiin pääasiallisesti lähiopetuksen ja itsenäisen suoritusvaihtoehdon yhdistelmää, vastausprosentti oli 38,9. Itsenäisen suoritusvaihtoehdon sekä lähiopetuksen opiskelijoita oli saman verran, 22,2 %. Verkko-opiskelijoita oli 16,7 % vastaajista.

Matkailun koulutusohjelmassa opiskelijoita oli 54,1 % vastaajista. Loput 45,9 % opiskelivat hotelli- ja ravintola-alaa.

Teema 1: Aikuisopiskelijoiden tarpeet ja toiveet opintojen alussa

Ensimmäisessä teemassa haluttiin selvittää orientaatiopäivien lukumäärä opintojen alkaessa. Tähän teemaan liittyivät myös aikuisten toive opiskella omana ryhmänään sekä AHOT-menettely.

Kuvio 3. Orientaatiopäivien riittävyys opintojen alussa.

Väittämään, että aikuisten tulisi opiskella omana ryhmänään, 62,2 % vastaajista vastasi kyllä.

"Minusta on aivan uskomatonta, että nuoret ja aikuiset on laitettu Lamk:ssa samaan ryhmään"(-27351683).

Vastauksissa nousi esiin seikka, että aikuisten motivaatio ja lähtökohdat opiskeluun olivat erilaiset kuin nuorilla.

"Aikuisilla on myös enemmän kokemusta ja näkökulmaa työelämästä". (-27412614).

Aikuisille opiskelijoille on tärkeää jakaa näitä kokemuksia toisten samanhenkisten ja tavoitteellisten ihmisten kanssa. Näin syntyisi syvällisempää keskustelua.

Toivottiin myös, että aikuisopiskelijoilta voisi poistaa turhat opetukset. Omassa ryhmässä olisi selkeämpi ja nopeampi edetä.

"Ryhmä- ja paritöissä on osoittautunut usein ongelmaksi löytää "normaaliryhmissä" pareja tai ryhmiä, jotka olisivat huolineet joukkoonsa" (-27546637).

Ikäeroa nuorempiin koettiin olevan joskus liikaa, sillä heillä oli erilainen kulttuuri kuin aikuisopiskelijoilla. Vastauksissa mainittiin nuorten levottomuus ja häiriöt,

joiden takia aikaa meni hukkaan. Oppitunnit saattoivat olla haasteellisia, sillä nuorten opiskelu ei ollut samanlaista kuin aikuisten.

Osalle, 37,8 %:lle vastaajista nuorison kanssa opiskeleminen ei tuottanut vaikeuksia.

"Matkailu on ihmisystävällinen ala, jossa on tultava toimeen kaikenlaisten ja kaikenikäisten ihmisten kanssa" (-27343603).

Työelämässäkään ei voi valita kenen kanssa työskentelee. Nuorten kanssa työskentely opetti myös suvaitsevaisuuskasvatusta.

"Kaikista ei tarvitse pitää, mutta kaikenlaisten ihmisten kanssa pitäisi pystyä toimimaan" (-27856545).

Verkostoituminen nuorten kanssa koettiin tärkeäksi. Nuorilta sai myös uusia ajatuksia ja erilaisia näkemyksiä.

"Paras tapa kokea myös nykyaika ja nuorten ajatukset, on sekoittaa ajatusmallit ja haastaa itsensä ja nuoret yhteisissä tilaisuuksissa" (-27925085).

AHOT- menettelyn (aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen) kokemukset olivat pääasiassa positiivisia.

"En varmaan valmistuisi ikinä ilman AHOTteja" (-27343036).

Koulutukset ja työkokemukset tulisi saada hyväksytyksi, jos niitä oli hankkinut tai oli jo kyseisen alan tuntija. Vastaajien mielestä oli turhauttavaa istua tunneilla kuuntelemassa päivänselviä asioita. Sen ajan voisi käyttää muihin opintoihin tai käydä töissä. AHOT- menettely nopeutti opiskelua ja kannusti eteenpäin.

Korvaavuuksia hakiessa asioihin tuli tutustuttua ja jo unohduksissa olleet asiat avautuivat.

"Ihan ok, mutta osaamisen todistaminen ei välttämättä ole aina helppoa" (-27346050).

Joillakin vastaajilla kokemukset hyväksiluvuista olivat epätasaisia. Joku sai hyväksiluetta kurssin, toinen ei, vaikka molempien osaaminen oli samanlaista. Koulutustausta ja työkokemus arvioitiin hyväksytysti vaihtelevasti.

"Vaikea tehtävä, käytäntö ja teoria tuntuvat olevan eri planeetoilta ts. vaikka osaa työnsä, kurssien suorittaminen voi olla hankalaa" (-27856545).

Teema 2: Aikuisopiskelijoiden tarpeet ja toiveet käytännön toteutuksissa

Tässä teemassa tutkimuksen kohteena olivat kurssijärjestelyt, kielten opinnot, tietotekniikka, vapaavalintaisten kurssien tarjonta, Reppu-sivustot, opintoihin liittyvät odotukset sekä palautteen antaminen.

Valtaosa aikuisopiskelijoista oli sitä mieltä, että opetusta tulisi järjestää heille iltaisin. 32,4 % vastaajista oli täysin samaa mieltä, samaa mieltä oli 48,6 %. Eri mieltä tai täysin eri mieltä olevia oli yhteensä 18,9 %.

Kun kysyttiin vastaajien osallistumista iltaopiskeluun, 67,6 % vastasi myöntävästi.

Lauantaisin järjestettävään opetukseen osallistuisi 69,4 % kyselyyn osallistuneista. Viikonloppuopiskelun jättäisi väliin noin kolmannes vastaajista.

Taulukko 1. Tyytyväisyys kielten opiskeluun.

	Kyllä	Ei	En opiskele kieltä
Englanti	64,9 %	13,5 %	21,6 %
Ruotsi	71,4 %	8,6 %	20 %
Saksa	18,2 %	0 %	81,8 %
Ranska	9,1 %	0 %	90,9 %
Espanja	18,2 %	3 %	78,8 %
Venäjä	21,2 %	0 %	78,8 %

Ruotsin kielen opetukseen oltiin kaikkein tyytyväisimpiä.

Ruotsin opettajaa kehuittiin persoonalliseksi ja innostavaksi, joka osasi opettaa tehokkaasti. Myös kurssien toteutus oli ollut kiitettävällä tasolla. Kurssit olivat olleet sitä mitä odotettiin, eivät liian vaativia ja kieli oli palautunut nopeasti mieleen.

Venäjän kielen tärkeyttä tulisi vastaajien mielestä korostaa heti opintojen alussa. Espanjan alkeet olivat liian ”alkeismaisia”, joten sen opiskelu ei motivoinut. Yksi

vastaaja puolestaan kiitteli espanjan kielen opettajaa tehokkaasta opetuksesta. Saksan kielen verkkokurssin järjestelyitä keuhuttiin. Englannin kielessä puolestaan miellytti ”alkuperäistä” kieltä puhuva opettaja. Keskustelua ja kielioppia oli sopivassa suhteessa.

Opiskelijoiden näkemyksiä kielten opinnoista tuli esiin seuraavissa vastauksissa. Kielten toteutuksista toivottiin, että niitä järjestettäisiin iltaisin tai vaikkapa intensiiviopiskeluna viikonloppuisin.

”Koko opiskeluajan on harmittanut se, etten pääse osallistumaan itse tunneille, koska käyn päivätöissä ja tämä korostuu varsinkin kielten opiskelussa” (-27343479).

Vastauksissa ehdotettiin, että kontaktiopiskelusta voitaisiin siirtyä verkko-opiskeluun tai ainakin itsenäistä opiskelua pitäisi olla enemmän. Samasta syystä läsnäolopakkoa kritisoiitiin ja toivottiin joustoa työssäkäyville opiskelijoille.

”Roikkuvat kieliopinnot aiheuttavat runsaasti ylimääräistä stressiä” (-27529443).

Tunteja korvaavia harjoituksia pitäisi voida tehdä verkossa, samoin kielioppiharjoituksia. Tunneille toivottiin enemmän käytännön puheharjoituksia. Aikataulutetut ja selkeästi johdetut kurssit koettiin hyväksi. Kehitysehdotuksena mainittiin, että kielten opinnot tulisi järjestää peräkkäisissä jaksoissa.

”Kurssit on liian hajautettu, eikä enää muista kieltä, jos opetetaan yksi kurssi vuodessa” (-27496930).

Kielten opintomatoista pidettiin. Myös kielitestin pitämistä ennen matkaa ehdotettiin, jotta kyseistä kieltä uskallettaisiin paremmin puhua kyseistä paikan päällä.

Tietotekniikkaan ja ohjelmistojen käyttöön oli saatu riittävästi ohjausta, yli 80 % vastasi kyllä. Toiveena oli saada esimerkiksi opastusta SPSS:n käyttöön opinnäytetyötä varten. Opetusta tulisi suunnata niihin ohjelmistoihin, joita opiskelijat käyttävät. Syventävälle kurssille, jolla olisi oppinut paremmin asioita tietokoneesta, olisi käyttöä.

”Haluaisin lisäohjeita Repun sekä Winhawillen käyttöön opintojen alussa. Välillä on vaikea löytää Repusta sitä, mitä on etsimässä” (-27926168).

”Vähän epävarmaa tuo virtuaaliluokka-juttu” (-28004648).

Kaiken kaikkiaan vastaajilla tuntui olevan tietoteknistä osaamista työelämästä.

Vapaavalintaisten kurssien tarjonta Matkailun alalla oli riittävää 61,1 %:n mielestä. Loput 38,9 % olisivat halunneet enemmän vaihtelua. Koko Lahden ammattikorkeakoulussa näiden kurssien tarjonta oli vastaajien mielestä kiitettävää, 76,5 %.

Taulukko 2. Tietojen löytyminen Repusta.

	Erittäin hyvin	Hyvin	Huonosti	Erittäin huonosti
Lamk:n yleiset sivut	17,1 %	74,3 %	8,6 %	0 %
Matkailun alan sivut	18,9 %	73 %	8,1 %	0 %
Opintojaksokohtaiset sivut	16,2 %	62,2 %	16,2 %	5,4 %

Vastaajien mielestä opintojaksokohtaisilta sivuilta tiedot löytyivät heikoimmin. Reppu-sivustojen parantamiseksi toivottiin selkeyttä. Vastauksissa tuli ilmi, että sivuilta oli vaikea löytää kotitehtäviä tai opintoihin liittyviä muutoksia. Vaikka sivuille olisi tullut merkintä jostakin uudesta materiaalista, sen löytäminen oli vaikeaa. Tuntien peruuntumisista pitäisi ilmoittaa selkeästi kyseisen kurssin sivuilla.

Jotkut kurssisivustot avautuivat liian myöhään, ja tämä aiheutti erityisesti etäopiskelijoille vaivaa, sillä heille tuli paljon tehtäviä nopealla aikataululla. Repusta löytyi myös vanhentuneita kursseja, joille pystyi ilmoittautumaan. Itsenäiset kurssit eivät alkaneet ajallaan, lisäksi löytyi vanhoja ja epäselviä ohjeita.

”Selkeät jaottelut: eri ainekokonaisuuksille omansa, tehtävät ja niiden palautukset selkeästi esille. Lomakkeet ja tarvittavat tekstipohjat selkeästi esille” (-27408026).

Kaikille opintojaksoille toivottiin yhtä kattavia sivuja. Jos joutui olemaan pois tunnilta, Repusta voisi katsoa, mitä asioita oli kyseisellä tunnilla käsitelty.

Selkeyttä toivottiin lukujärjestyksiin, samoin kuin siihen, voiko kurssin suorittaa virtuaaliopintona. Muiden alojen vapaasti valittaviin kursseihin haluttiin parempaa esillelaittoa. Joitakin kursseja oli vaikea löytää luettelosta.

”Kurssinimikkeet yhteneväiset OPS:n nimikkeiden kanssa sekä mitä kurssi sisältää” (-27936926).

Vastauksissa todettiin, että opintosivut vaihtelivat kovasti kurssinvetäjän mukaan.

Toivottiin myös tietopakettia kaikista asiakirja-, raportti- yms. pohjista.

”Opettajien ja muiden yhteyshenkilöiden kuvalliset yhteystietosivut!”(-27408026).

Opiskelijaravintolan ruokalista haluttiin selkeästi esille.

”Mielestäni ne toimivat hyvin, en ole havainnut puutteita”(-27343479).

Taulukko 3. Asioiden tärkeys opiskelussa.

	Erittäin tärkeitä	Tärkeitä	Ei kovin tärkeitä	Turhia
Ryhmätyöt	11,10 %	25 %	47,2 %	16,7 %
Projektit	5,40 %	64,9 %	18,9 %	10,8 %
Yritys- vierailut	22,2 %	36,1 %	30,6 %	11,1 %
Yhteistyö muiden Lamk:n alojen kanss kanssa	14,3 %	37,1 %	42,9 %	5,7 %

Aikuisopiskelijoiden mielestä ryhmätyöt voisivat olla vapaaehtoisia, sillä niiden tekemiselle oli vaikea löytää yhteistä aikaa. Projekteja pidettiin tärkeinä, sillä ne tehtiin yrityksille ja työelämän tarpeisiin.

Yli 60 % kyselyyn vastanneista oli sitä mieltä, että heidän odotuksensa opintojen suhteen olivat toteutuneet. Suurimmalla osalla ei ollut muita odotuksia kuin restonomi-tutkinnon saaminen. Perusteluissa kerrottiin, että opinnot ja niiden sisältö olivat olleet sitä, mitä oli kuviteltukin. Ammatillinen opetus oli ollut monipuolista ja kattavaa. Opetukseen toivottiin yritysverotusta, työn johtamiseen ja operatiiviseen toimintaan liittyviä kursseja sekä vuorovaikutustaitojen kehittämistä.

”Omaan tahtiin mennään, jokainen voi laittaa itselleen tavoitteet, jonka mukaan opinnot suoritetaan”(-27643197).

Enemmän mielipiteitään toivat julki ne, joiden kokemukset olivat olleet kielteisiä.

”Toiminta ei ole vastannut odotuksiani”(27659516).

Vaikeimmaksi asiaksi koettiin aikatauluttaminen ja muun elämän yhteensovittaminen opintojen kanssa.

”Järjestelyihin olen ollut hieman pettynyt, kun ei ole ollut ilta/vkoloppukursseja”(-27343479).

Vastauksista kävi ilmi, että opiskelijat olivat pettynyt siihen, ettei opinnoissa ollut tarpeeksi joustavuutta. Kaikkia kursseja ei ole voinut suorittaa itsenäisenä ja tämä harmitti useita vastaajia.

”Olisin toivonut enemmän joustoa ja tukea aikuisopinnoissani verrattuna nuorisopuolen opintoihin”(-27529443).

Heti alusta alkaen odotettiin opintojen olevan syvempiä, nyt vasta kolmantena vuotena päästiin itse asiaan. Kulttuurien opetukseen tulisi panostaa. Kurssien opettajien ammattitaito/taso oli ollut yllätys.

Vastaajat kokivat, että työtä annettiin itsenäisesti kursseja suorittavalle tuplasti enemmän kuin lähiopetuksessa oleville. Nämä opiskelijat selviävät kurssista ryhmätyöllä ja tentillä.

”Itsenäisen vaihtoehdon valinta tuntuu rangaistavalta teolta, josta sakotetaan” (-27512215).

Suurin osa, 63,3 % opiskelijoista koki, ettei heidän antamaansa palautetta oltu huomioitu opetusta kehitettäessä. Osa ei ollut antanut palautetta aiemmin tai ei ollut kiinnittänyt siihen huomiota. Tyytymättömät olivat keskustelleet siitä vain toisten opiskelijoiden kanssa. Annettu palaute oli enemmänkin auttanut kehittämään seuraavien vuosikurssien opetusta. Esimerkiksi hankalia tehtäviä oli kehitetty paremmin ymmärrettäviksi.

”Toivon kuitenkin, että opiskelijat haastaisivat ohjaajansa joka päivä antamaan itsestään ainakin saman verran kuin ovat itse valmiita satsaamaan opintojensa eteen.”(-27925058)

Teema 3: Vertaistuki ja kannustus opintojen aikana, tarpeita ja toiveita

Kun kysyttiin, onko toisten opiskelijoiden tuki ja kannustus tärkeää, 35,1 % koki sen ehdottoman tärkeäksi. Sama prosenttimäärä vastaajista koki sen myös tärkeäksi. Lopuille vastaajista tuella ei ollut merkitystä.

Vertaistuen kehittämiseen saatiin hyviä ideoita. Aikuisopiskelijoillakin voisi olla tutorryhmät.

”Eivät he välttämättä vanhempaa tukiopiskelijaa tarvitsisi, mutta voisivat edes opintojen alussa olla toisiinsa yhteydessä ja kannustaa ja neuvoa toinen toista” (-27343036).

Orientaatiopäivinä tulisi olla enemmän aikaa tutustua omaan ryhmään, ja tapaamisia voisi olla vapaa-aikanakin. Yhteisiä, oman luokan tunteja toivottiin, samoin koulupäivinä enemmän aikaa keskusteluun. Tutor-ryhmätapaamisia tulisi olla ainakin pari kertaa vuodessa. Samoin infotilaisuuksia eri vuosikurssien kanssa oli toiveena.

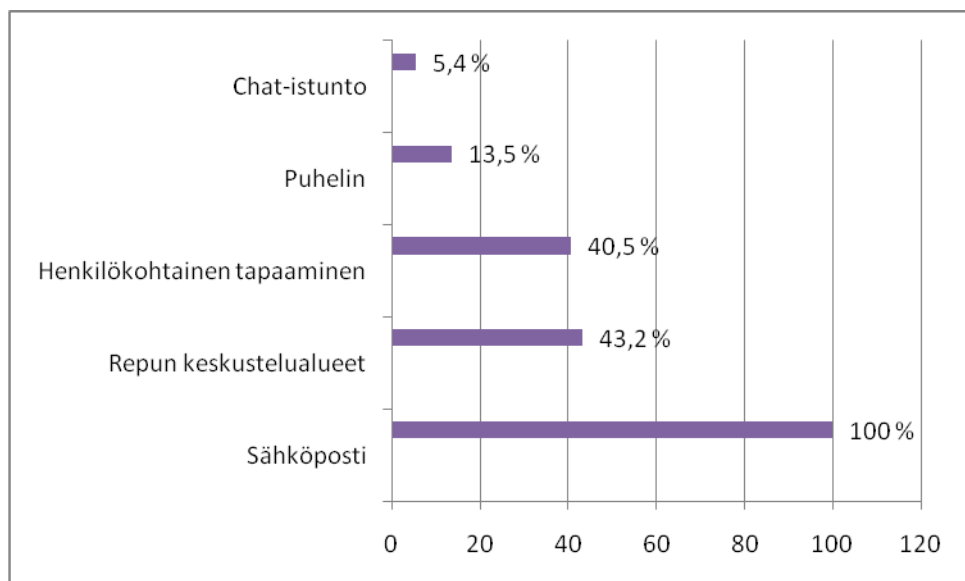
”Virtuaali-tutor ois hyvä” (-27424718).

Facebook mainittiin hyvänä keskustelupaikkana.

”Aikuisopiskelijana en oikeastaan kaipaa toisten opiskelijoiden tukea. Joskus olisi kiva kuulla, miten muut hoitavat asiat”(-27753666).

Teema 4: Yhteydenpito opettajien ja aikuisopiskelijoiden välillä

Opiskelijoiden ja opettajien yhteydenpito oli pääosin sähköpostin varassa, sitä käyttivät kaikki opiskelijat. Virtuaalisen yhteydenpidon toimivuus mietitytti monia opiskelijoita, siksi sitä käytettiin vähiten.

Kuvio 4. Yhteydenpito opettajiin.

Tästä teemasta saatiin eniten mielipiteitä ja kehitysehdotuksia.

Parannusehdotusten suurin kohde oli sähköposteihin vastaaminen.

”Olisi hyvä, jos vastattaisiin viikon sisällä, nyt menee kuukausia tai ei vastausta!”(-27961101). Vastausta toivottiin kohtuullisessa ajassa.

”Vastaamalla sen akateemisen kahden päivän aikana viimeistään posteihin, koska voi olla tärkeääkin tärkeämpää asiaa”(-27936926).

Vastaanottajien tulisi tarkemmin lukea, mitä sähköposteissa kysytään. Myös

mahdollisista muutoksista pitäisi ilmoittaa nopeasti sähköposteihin tai jopa kännyköihin.

”Mielestäni on noloa, jos joudun kysymään samaa asiaa moneen kertaan, eikä se ole noloa itselle, vaan sille opettajalle, joka ei ole vastannut”(-27356618).

Hyviä kehitysehdotuksia annettiin myös muihin yhteydenpitotapoihin.

”Olisi mukava, jos opettajat eivät pihtailisi puhelinnumeroitaan ja kannustaisivat kysymään ”pikku asiat” puhelimitse. Käytössä voisi olla vaikka päivittäiset puhelinajat”(-27351683).

”Aktiivisilla Reppu-keskusteluilla...sovittuna kellonaikana ikään kuin Chat-muodossa. Palaute ja yleinen keskustelu silleen, että paikalla olisi oltava..ei tarvis sanoa sit jälkeempään, että mun olis pitäny silloin sanoa...”(-27925085)

Henkilökohtaiset tapaamiset oman opettajan kanssa olivat yleensä kiinni omasta aktiivisuudesta. Näitä tapaamisia pidettiin kehittävinä, ja silloin oli mahdollisuus kysyä epävarmoista asioista.

”Aikuisopiskelijoille mahdollisuus tavata opettajia myös joskus iltaisin” (-27343479).

Lukuvuoden alussa olisikin hyvä järjestää henkilökohtainen tapaaminen tutor-opettajan kanssa.

Etäopiskelijoiden mielestä olisi kohtuullista kuulla oppilaitokselta jotakin edes kerran viikossa.

”Opastus kaiken kaikkiaan on ollut puutteellista ja yhteydenpito hyvin vähäistä. Opettajat eivät vastaa, eikä palautetta tehdystä tehtävistä tule. Joskus epäilen onko siellä ketään lukemassa lähettämiäni tehtäviä?”(-27356618).

Seuraavat kysymykset liittyivät aikuisopiskelijoiden huomioimiseen, hyvinvointiin ja jaksamiseen, tuen ja neuvonnan riittävyyteen sekä opintojen loppuvaiheeseen liittyviin asioihin.

Kun tiedusteltiin, miten läheiset ja työnantaja huomioivat opintoja, niin pääasiassa läheiset kannustivat ja auttoivat antamalla työrauhaa iltaisin ja viikonloppuisin tai

tarjoamalla lastenhoitoapua. He myös ihmettelivät opiskelijoiden kykyä yhdistellä työtä ja opiskelua. Osa vastaajista kertoi, etteivät läheiset huomioineet tai ymmärtäneet opiskeluja ollenkaan.

Muutaman vastaajan työnantaja ei ole huomioinut opintoja, eikä ole myöntänyt vapaita, edes palkattomiakaan.

”Työ vei liikaa aikaa opinnoilta, joten jouduin irtisanomaan itseni marraskuussa. Pomo oli ymmärtäväinen”(-27343603).

Projektien tekeminen töissä oli ollut hankalaa.

Onneksi suurin osa työnantajista suhtautui ymmärtäväisesti ja positiivisesti opiskeluun. He olivat myöntäneet opintovapaata tai joustaneet, jotta opiskelija pääsi osallistumaan tärkeisiin tilaisuuksiin.

”Työantajakin joustaa, mutta samalla myös olettaa, että olen kone, joka jaksaa tehdä töitä täysillä, vaikka takana olisi ollut jo koulupäivä”(-27404449).

Suurin osa vastaajista koki saaneensa tukea ja neuvontaa, tosin useimmiten sitä itse pyydettyään.

”Opintotoimistolle kiitos aina niin ripeästä toiminnasta ja avusta”(-27753666).

Vastaajista osa oli sitä mieltä, ettei ollut saanut tukea.

”Välillä on mennyt sormi suuhun, mutta aikuisopiskelijakollega on silloin se, johon olen ottanut yhteyttä(-27343036).

Neuvontaa olisi kaivattu enemmänkin, tosin avun pyytäminen riippui paljon omasta aktiivisuudesta.

Aikuisilla tutor-opettaja oli vaihtunut moneen kertaan ja opiskelijat tunsivat jääneensä tuuliajolle.

”Tuntuu siltä, että ne ohjaajat eivät tiedä juuri enempää kuin opiskelijatkaan ja puhuvat vain oman alansa slangia, jota aloitteleva opiskelija ei edes ymmärrä. Ei ole ollut paljon hyötyä.”(-27512215)

Tiedusteluun, miten Lahden ammattikorkeakoulu voisi vaikuttaa opiskelijoiden hyvinvointiin ja jaksamiseen, vastaajat toivoivat terveydenhuoltoa, tehokkaampaa opinto-ohjausta, psykologin palveluita sekä liikuntatunteja.

Vastaajat halusivat enemmän joustavuutta opintojen suorittamiseen, kuten etä-, ilta- ja viikonloppuopiskelu, samoin kuin erilaiset projektit tai matkat ja virtuaalikurssit. Toivottiin myös, että kurssit olisivat aina auki aikuisille ja tentit voisi suorittaa Internetin kautta. Tämä mahdollistaisi kurssien suorittamisen silloin, kun siihen olisi parhaiten aikaa.

Lamk voisi kannustaa ja rohkaista, kun opinnoissa tulee vaikeuksia.

”Jalkautukaa sinne opiskelijoiden pariin ja näkykää arjessa...olkaa aktiivisia ja haastakaa opiskelijat toimimaan ylpeästi LAMK:laisina...kun näyttää, että me ollaan hyviä ja täältä valmistuneita pidetään arvossa, niin kyllä jaksaa”...(27925085).

Opiskelijoiden keskinäiseen me- ja porukkahenkeen sekä toisten auttamiseen opinnoissa tulisi panostaa.

”Voitaisiin järjestää enemmän opintoretkiä, yhdistyisi huvi ja hyöty” (-27926168).

Aikatauluihin haluttiin joustoa, jos ei ehdi palauttaa tehtäviä tiettyyn päivään mennessä.

”Jaa-a, itse kai se on tiedettävä jaksamisensa rajat”(-27856545).

Opinnoissa turhautumista ja toisaalta jaksamista koskevia asioita vastaajat olivat löytäneet runsaasti.

Jaksamaan saivat järkevät itsenäiset tehtävät, kotitentit, AHOT- menettely, hyvä arvosana ”inhokki-kurssista”.

”Jaksaminen, kun on oltu ymmärtäväisiä tehtävien ja aloitettujen kurssien viivästymiseen. Tätä inhimillisyyttä myös jatkossa, kiitos”(-27936926).

Eniten jaksamiseen vaikuttivat kuitenkin uusiin ihmisiin tutustuminen ja aikuisopiskelijoiden sekä yllättäen myös nuoriso-opiskelijoiden antama tuki.

”Facebook- siellä saa purkaa tunteita yön pimeinä tunteina ja saa kannustavia kommentteja”(-27408026).

Oma kunnianhimo ja periksiantamattomuus kannustivat eteenpäin. Usealle vastaajalle uuden oppiminen, opiskeluinto ja halu edistyä sekä oma motivaatio

antoivat voimia jaksamiseen. Ajatus valmistumisesta tai paremmasta tulevaisuudesta motivoi eteenpäin opinnoissa.

”Asia, mikä turhauttaa eniten on se, ettei ole päässyt ollenkaan osalliseksi lähiopetukseen, vaan kaiken on joutunut kaivamaan ja selvittämään itse” (-27343479).

Jotkut kurssit ovat olleet pakollisia etäopiskelijoillekin, esimerkiksi kielten opinnot. Kursseja ei ole ollut silloin tarjolla, kun opiskelijalla olisi aikaa niitä suorittaa. Joskus oli ollut vain pari tuntia koulua, mutta pitkän matkan takia ei viitsitty tulla Lahteen. Kurssien päällekkäisyydet kiukuttivat, samoin kommunikaation hitaus.

Vastauksissa esiin nousivat myös kuormittavuuspiikit, pitkät hyppytunnit, tenttikirjojen ja oppimateriaalin heikko saatavuus sekä byrokratia. Vastauksista kävi ilmi, että useissa kursseissa on samaa toistoa.

”Välillä kyllä usko haihtuu”(-28004648).

Opiskelua hankaloittivat tietokoneongelmat kotona, oman ajan vähyys, aikatauluissa pysyminen sekä opintojen sovittaminen työhön ja muuhun elämään. Vastuullinen työ vei voimia, joten opinnot jäivät vähemmälle. Jollakin opiskelun tavoite oli epäselvä tai opinnot edistyivät hitaasti.

”Tunnelin pää näkyy jo...aina välillä valot sammuu ja katoaa näkyväisyys..sit sieltä jostain kynttilän liekki näkyy ja taas mennään...”(-27925085).

Viimeiset kysymykset koskivat tarpeita ja toiveita, jotka liittyivät opintojen etenemiseen/loppuvaiheeseen.

80 % vastanneista uskoi opintojensa vastaavan hyvin työelämän tarpeita. Erittäin hyvin vastausvaihtoehdon kannalla oli 11,1 %. Muutamat vastaajat kertoivat, että osa jo valmistuneista oli jäänyt työttömäksi tai olivat vaihtaneet alaa. Siksi he kokivat, etteivät koulutus ja työelämä kohdanneet.

Seuraavat asiat koettiin onnistuneiksi Matkailun alan koulutusohjelmissa:

Jotkut itsenäisesti suoritettavat kurssit olivat olleet motivoivia ja yleensä se, että kurseja on ollut mahdollista suorittaa etänä. Kehuja saivat myös teemapäivät, ajankohtaiset luennoitsijat, kansainvälisyys sekä yhteydet alan järjestöihin ja yrityksiin.

”Mahdollisuus päästä työharjoitteluun Lappiin”(-27408026).

Erityisen onnistuneita olivat olleet yritysten edustajien luennot. Parhaimpina opettajina pidettiin niitä, joilla oli työelämän kokemusta ja ammattitaitoa. Opiskelijoiden kielitaito ja ammatillisuus olivat kehittyneet. Opiskelu/kurssit ovat olleet lähellä työelämää.

Aikuisopiskelijat löysivät keskeisiä tai kiireellisiä opiskeluun liittyviä asioita, joihin tulisi puuttua.

Joissakin kurseissa tunteja pidettiin vähemmän kuin on tuntikehykseen merkitty. Tunnit saattoivat alkaa myöhässä ja niitä myös peruttiin vedoten siihen, ettei toisellakaan ryhmällä ollut tunteja. Tässä nousi esiin lukujärjestysten pysyvyys ja selkeys.

Opettajien pitäisi antaa enemmän ja nopeammin palautetta tehtävistä. Tätä toivoivat erityisesti itsenäisesti kurseja suorittavat aikuisopiskelijat.

”Se, että tietää, mitä on tehnyt oikein ja mitä väärin kurssin aikana, auttaisi suorittamaan seuraavia kurseja ja parantamaan omaa työskentelyä”(-28016490).

”Aito monimuotoisuus!? Missä se on?” (-27408026).

Muita vastauksia, joihin opiskelijoiden mielestä tulisi puuttua:

– Läsnaolopakko ei onnistu työssäkäyville. Vastaajat toivoivat joustavuutta opintojen suorittamiseen.

– Opintojaksojen kuormitus on ollut epätasaista. Joissakin jaksoissa ei ole tarjolla riittävästi kurseja, toisissa niitä on ollut liikaakin.

– Informointia pitäisi lisätä, nyt se koettiin katkonaiseksi. Reppu-sivustoilla voisi olla tietoisuutta kuukausittain keskeisistä asioista itsenäisesti opintojaan suorittaville.

– Opettajat voisivat päivittää omaa osaamistaan ja jaksamistaan. Aikuisopiskelijat arvostavat opettajia ja kurssivettäjiä, joilla on viimeisintä tietoa työelämästä.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin, millaisia tarpeita ja toiveita oli Matkailun alan aikuisopiskelijoilla. Näitä asioita selvitettiin kahden erilaisen kyselyn avulla. Kvalitatiivisen kyselyn avulla opiskelijoita pyydettiin kertomaan kaikenlaisia opintoihin liittyviä asioita. Tarkoituksena oli etsiä erilaisia teemoja, joiden avulla laadittaisiin kvantitatiivinen kysely.

Neljä teemaa nousi vahvasti esiin tutkimuksessa. Ne kulkivat koko prosessin ajan nousten aina uudelleen esille eri tilanteissa.

Teema 1 koski opintojen alkuvaihetta. Sieltä vahvimmin nousi esiin aikuisten kiinnostus opiskella ainakin joissain kursseissa omana ryhmänään.

Teema 2 liittyi opintojen käytännön toteutukseen. Aikuisopiskelijat toivoivat joustavuutta suorittaa opintoja. Kursseja tulisi järjestää iltaisin, viikonloppuisin ja myös intensiivitoteutuksia. Reppu-sivustoihin haluttiin selkeyttä ja sivujen käyttöön toivottiin lisää opastusta, kuten tentteihin ja kursseille ilmoittautumiseen.

Teema 3 käsitteli vertaistuen merkitystä aikuisille. Heille oli tärkeätä kuulua ryhmään, jossa voisi vaihtaa mielipiteitä ja verkostoitua. Ongelmatilanteissa tietäisi kenen puoleen kääntyä. Ryhmätapaamisia tulisi järjestää säännöllisesti.

Teema 4 tutki yhteydenpitoa opettajien ja opiskelijoiden välillä. Suurin ongelma oli, etteivät opettajat vastanneet sähköposteihin kohtuullisessa ajassa tai joskus niihin ei vastattu ollenkaan.

Saatujen vastausten perusteella koulutuksen laatu ei ole täytynyt kaikissa opintoihin liittyvissä asioissa. 37,8 % vastaajista oli sitä mieltä, etteivät odotukset opintojen suhteen olleet toteutuneet. Näitä odotuksia olivat aikuisten toive omasta ryhmästä sekä ilta- ja viikonloppukurssien mahdollisuus, vertaistuen saaminen ja avoin ja luotettava yhteydenpito.

Suurimmalla osalla aikuisopiskelijoista, 62,2 %:lla, ainoana odotuksena oli ollut restonomitutkinnon saaminen. He kokivat, että opinnot ja opiskelu olivat pitkälti sitä, mitä he olivat etukäteen kuvitelleetkin.

7.1. Tutkimuksen validiteetti

Tutkimuksen validiteetilla eli pätevyydellä tarkoitetaan sitä, että mitattiin niitä asioita, joita oli tarkoituskin selvittää. Huolellinen kysymyslomakkeen suunnittelu oli erittäin tärkeää. Kysymysten ja vastausvaihtoehtojen tuli olla niin selkeitä, ettei vastaaja tulkitse niitä väärin. Kysymysten avulla tulisi saada ratkaisu esillä olevaan ongelmaan. Vastaajien perusjoukko oli tarkoin määritelty ja siitä oli edustava otos. Korkea vastausprosentti loi validiteettia. (Heikkilä 2004, 29, 186; Vilka 2007,150).

Näistä kahdesta kyselystä, jotka suunnattiin aikuisopiskelijoille, saatiin kiitettävästi selville heidän tarpeitaan ja toiveitaan opintojen suhteen. Vastaajat antoivat runsaasti palautetta ja kehitysehdotuksia, joita kyselyillä haluttiinkin saada. Vastaukset olivat asiallisia, käytännönläheisiä ja mahdollisesti toteutettavia. Palautetta oli annettu rakentavassa mielessä. Saadut vastaukset kuvasivat aikuisten opintojen ihanuutta tai vaikeutta ja niistä pystyi kuvittelemaan senhetkiset tuntemukset.

Kysely lähetettiin kaikille Matkailun alan aikuisopiskelijoille, joten kohderyhmä oli oikein valittu. Vastausprosentti oli 39,4 % ja sitä voitiin pitää korkeana. Kysely lähetettiin 94 opiskelijalle ja vastaajia oli 37. Opiskelijoille suunnatuille tai opinnäytetöissä käytetyille kyselyille on ollut tunnusomaista alhainen vastausprosentti.

7.2 Tutkimuksen reliabiliteetti

Määrällisen tutkimuksen arviointi: reliabelius on tutkimuksen kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Se on tutkimuksen toistettavuutta. Tutkimus on tarkka, jos saataisiin toisessa mittauksessa täsmälleen sama tulos tutkijasta riippumatta. (Vilka 2007, 149; Heikkilä 2004, 187.) Reliabiliteetti kuvaa myös tutkimuksen luotettavuutta.

Toistettavuus tuli esille kahdessa erilaisessa kyselyssä. Laadullisessa kyselyssä haettiin opiskelijoiden mielipiteitä ja kehitysehdotuksia. Määrällisessä kyselyssä selvitettiin lukumääriä edellä saatuihin teemoihin. Avoimilla kysymyksillä saatiin laadullisia ja täsmäntäviä vastauksia. Molemmista kyselyistä saadut tulokset pyörivät samojen teemojen ympärillä.

Voidaan olettaa, että jonkun toisen tekemänä kysely samalle kohderyhmälle tuottaisi samankaltaisia tuloksia.

Kokonaisuutettavuus tarkoittaa reliabiliteettia ja validiteettia yhdessä.

Kokonaisuutettavuus on hyvä, jos otos edustaa perusjoukkoa ja satunnaisvirheitä on vähän. Systemaattisia virheitä ovat kato tai vastaajien valehtelu tai kaunistelu. Satunnaisvirheitä ovat muistivirheet. (Vilka, 2007, 152,153.)

Tämän kyselyn heikkoutena oli vastaajakato. Osa opiskelijoista ei edes avannut sähköpostikutsua ja osalla ei ollut mitään sanottavaa kyselyyn. Myös se, ettei tähän kutsuun annettu mitään teemaa tai kysymyksiä, saattoi karsia vastaajia.

Palautetta ei usein anneta, jos opiskelu sujuu. Matkailun alalla ja yleensä koko Lahden ammattikorkeakoulussa on järjestetty paljon erilaisia kyselyitä, ja mahdollisesti opiskelijat olivat kyllästyneet vastaamaan niihin. Palautetta on kysytty joka kurssista ja lukukauden lopulla. Lahden ammattikorkeakoulun laatukäsikirjassa mainittiin opiskelijan rooli laadunvarmistuksessa. Sen mukaan opiskelijalle on selvitettävä, millaisia mahdollisuuksia hänellä on antaa palautetta sekä mihin annettu palaute tulee johtamaan. (Lahden ammattikorkeakoulun laatukäsikirja.)

Aikuisopiskelijoiden kyselyihin vastaamatta jättämiseen ei voida vaikuttaa.

Muistutusviestejä lähettämällä saatettiin saada muutama vastaus lisää. Jokainen opiskelija päätti itse, halusiko palautteillaan vaikuttaa opintoihinsa. Vastaamatta jättäminen oli myös eräänlaista kannanottoa. Joku saattoi kokea, ettei palautteilla ole mitään vaikutusta, eikä sen tähden vastannut kyselyihin. Osalla saattoivat omat opinnot sujua hyvin, joten heillä ei ollut mitään kehitysehdotuksia.

Tässä kyselyssä avoimiin kysymyksiin vastaaminen saattoi karsia osallistujia. Taustatietojen perusteella ei voida sanoa, että joku ikäryhmä tai opintonsa tietyssä vuonna aloittaneet olisivat jättäneet kyselyn väliin.

8 YHTEENVETO

Tässä opinnäytetyössä käytetyillä kahdella kyselyllä saatiin paljon tietoa aikuisopiskelijoiden toiveista ja odotuksista heidän opintojensa suhteen. Vastaajat kertoivat paljon ja avoimesti mielipiteitään sekä kehittämisehdotuksiaan.

Erityistä huomiota tulisi jatkossa kiinnittää aikuisopiskelijoiden erilaisuuteen opiskelijoina. Omassa ryhmässä opiskelu iltaisin ja joskus lauantaisinkin helpottaisi ja nopeuttaisi usean vastaajan opintoja. Aikuisryhmä toimisi voimanlähteenä ja kannustajana. Toimiva yhteydenpito opettajien kanssa lisäisi luottamusta ja tunnetta siitä, että opiskelijoista välitetään. Näillä toimenpiteillä saataisiin opinnot sujuvammiksi. Eteen tulleista vaikeuksista huolimatta, aikuiset opiskelijat vaikuttivat motivoituneilta ja sitoutuneilta opintoihinsa. Heillä oli halu oppia uutta ja tutustua uusiin ihmisiin. Yhdessäkään vastauksessa ei noussut esiin opintojen keskeyttäminen.

Saatuihin tuloksiin saattoi vaikuttaa vastaajaryhmien erilaisuus. Vuonna 2007 aloittaneet aikuisopiskelijat olivat ensimmäinen ryhmä, joka aloitti opinnot alusta lähtien yhdessä nuoriso-opiskelijoiden kanssa. Se puolestaan saattoi kirvoittaa mielipiteitä aikuisten oman ryhmän tarpeellisuudesta. Tämän vuosikurssin opiskelijat olivat aktiivisimpia kyselyyn vastanneita.

Vuonna 2008 oli mahdollisuus aloittaa restonomitutkinnon suorittaminen kokonaan verkossa, Mal 2.0. Verkko-opinnot saattoivat aiheuttaa opiskelijoille yksinäisyyden tunnetta, sillä he olivat itse vastuussa omista opinnoistaan. Kaikki yhteydenpito ohjaajiin tapahtui myös verkossa.

8.1 Oman työn arviointi

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, millaisia toiveita ja tarpeita aikuisopiskelijoilla oli opiskelun ja opiskelumenetelmien suhteen Lahden ammattikorkeakoulussa Matkailun alalla. Kyselyistä saatiin paljon hyödyllistä tietoa siitä, mitä aikuiset opinnoiltaan odottivat. Näitä tietoja voidaan käyttää

aikuisopiskelun kehittämiseen. Tavoitteissa onnistuttiin siis hyvin.

Opinnäytetyön tekeminen venyi vähän suunniteltua pidemmäksi.

Ensimmäinen kysely lähti ajallaan. Sen analysointi aloitettiin ennen joululomaa.

Sähköinen kysely oli tarkoitus lähettää jo tammikuun alussa. Nyt kysely ajoittui

helmikuulle ja se oli tarkoitus purkaa talvilomalla. Määräaikaan mennessä

vastauksia tuli vain 16, joten kyselyä jatkettiin maaliskuun puoleen väliin saakka.

Tämä kuitenkin kannatti, sillä lopulta vastauksia saatiin 37. Suurempi

vastaajamäärä loi kyselylle parempaa luotettavuutta.

Sähköisen kyselylomakkeen ja saatekirjeen laatimiseen liittyi vaikeuksia.

Saatekirjettä kirjoitettiin useampaan kertaan, jotta se olisi virallinen. Myös

kyselylomaketta muokattiin monta kertaa. Aluksi kysymyksiä oli paljon, mutta

niistä piti valita ne, jotka antaisivat juuri sitä tietoa, jota kaivattiin. Kyselylomake

pyrittiin saamaan käyttäjäystävälliseksi ja loogiseksi. Hyvin tehty lomake auttaisi

myös tulosten analysoinnissa. Kyselylomakkeessa havaittiin myöhemmin pari

virhettä. Kysymyksissä pitäisi kysyä vain yhtä asiaa kerrallaan. Nyt kahdessa

kysymyksessä tiedusteltiin kahta asiaa, esimerkiksi ”miten läheisesi ja

työnantajasi huomioivat opintosi”. Onneksi vastaajat olivat eritelleet nämä asiat

vastauksissaan, eikä analysoinnissa ollut vaikeuksia.

Kyselylomakkeen tekemisessä kannatti kysyä neuvoa ja palautetta, jotta

lopputuloksena olisi selkeä ja tarkoitusta vastaava lomake. Lomaketta kommentoi

ohjaaja ja aikuisopiskelijakollega. Webropol-ohjelman käyttö oli suhteellisen

helppoa ja eniten siinä oppi omien virheidensä kautta. Apua tekniseen

toteutukseen saatiin Matkailun alan media-assistentilta. Saatekirjeen linkkiä

testattiin, ja hyvä niin, sillä ensimmäinen linkki ei toiminutkaan.

Vaikka välillä eteen tuli vaikeuksia ja vastoinkäymisiä, niin kyselyistä saadut

vastaukset motivoivat kirjoitustyötä eteenpäin. Työn lopullinen hiominen ja

tarkastaminen veivät paljon aikaa, jotta lopputulos olisi mahdollisimman hyvä.

Myös tutkimuksellinen kirjoittaminen oli vaikeaa. Tietotekniikkaongelmat

aiheuttivat ylimääräistä työtä, mutta niiden myötä oppi uusia ja unohduksissa

olleita asioita tekstinkäsittelystä ja kuvioiden laatimisesta.

Opinnäytetyö on herättänyt kiinnostusta, sillä aihe on ollut hyvin ajankohtainen uuden oppimiskeskushankkeen myötä. Toivottavasti saatuja tuloksia tullaan hyödyntämään tulevaisuudessa aikuisopiskelijoiden opetuksen kehittämisessä.

8.2 Jatkotutkimusehdotuksia

Muutamia mahdollisia jatkotutkimusehdotuksia tuli esiin tätä opinnäytetyötä tehdessä. Webropol-kyselyä voidaan soveltaa myös muille Lahden ammattikorkeakoulun aloille. Kysymyksiä voidaan muuttaa kullekin alalle sopivaksi. Saatuja tuloksia voidaan verrata toisiinsa ja tutkia, ovatko aikuisopiskelijoiden tarpeet ja toiveet samankaltaisia koulutusala riippumatta.

Samaa kyselyä voidaan myös käyttää nuoriso-opiskelijoiden opintojen tutkimiseen. Mitkä ovat heidän odotuksensa opintojen suhteen ja miten ne eroavat aikuisopiskelijoiden tarpeista.

Yhtenä opinnäytetyönä voitaisiin tutkia verkko-opiskelijoiden (Mal 2.0) ja kontakti/monimuoto-opiskelijoiden kokemuksia opinnoista. Ovatko oppimistulokset samanlaisia riippumatta siitä, missä ja miten opiskellaan. Miten vertaistuki toimii verkko-opiskelijoilla.

Tässä tutkimuksessa nousi esiin seikka, etteivät työnantajat tunnu ymmärtävän ja arvostavan työntekijöidensä opintoja. Yrityksille voisi laatia opinnäytetyön, jossa selvitetään opiskelevan työntekijän tuomaa hyötyä yritykselle.

Myös eri vuosikurssien keskinäinen vertailu opintojen toiveista ja tarpeista voisi auttaa oppilaitosta kehittämään opetustaan.

LÄHTEET

Alasuutari, P. 1999. Laadullinen tutkimus. Tampere: Vastapaino.

Eskola, J. & Suoranta, J. 2003. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus.

Heikkilä, T. 2004. Tilastollinen tutkimus. 5., uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Hirsjärvi S., Remes P. & Sajavaara P. 2009. Tutki ja kirjoita, 15., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Kansanen, P. & Uusikylä, K. (toim.) 2002. Luovuutta, motivaatioita, tunteita. Oppimisen tutkimuksen uusia suuntia. Jyväskylä: Gummerus.

Kokkila, H. 2003. Elinikäiseksi oppijaksi aikuisiällä?: vailla toisen asteen tutkintoa olevien 30–54-vuotiaiden osallistuminen aikuiskoulutukseen ja käsitykset koulutuksen tarpeesta. Joensuu: Joensuun yliopisto.

Korhonen, M. Aikuisrestonomiopiskelijan motivaatio. 2005. AMK-opinnäytetyö Lahden ammattikorkeakoulu, Fellmanni-instituutti, Palvelujen johtamisen ja tuottamisen koulutusohjelma.

Lehtinen, E & Jokinen, T. 1996. Tutor, itsenäistyvän oppijan ohjaaja. Jyväskylä: Atena.

Liukkonen, J., Jaakkola, T. & Kataja J. 2006. Taitolajina työ. Johtaminen ja sisäinen motivaatio. Helsinki: Edita.

Metsämuuronen, J. 2006. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä: opiskelijalaitos. 3.uudistettu painos. Helsinki: International Methelp.

Niermeyer, R. & Seyffert, M. 2004. Motivaatio. Helsinki: Rastor.

Otala, L. 2001. Osaajana opintiellä. Helsinki: WSOY.

Paane-Tiainen T. 2000. Oppijaksi aikuisena. Helsinki: Edita.

Pohjonen, P. 2005. Työssäoppiminen. Jyväskylä: PS-kustannus.

Raatikainen, A. 2007. Aika ummessa, tie tukossa. Opintojen viivästyminen Lahden ammattikorkeakoulun Matkailun laitoksella. AMK-opinnäytetyö Lahden ammattikorkeakoulu, hotelli- ja ravintola-alan koulutusohjelma, ravintolan johtaminen.

- Raivola, R. 2000. Tehoa vai laatua koulutukseen. Porvoo; Helsinki; Juva:WSOY.
- Ruohotie, P. 1998. Motivaatio, tahto ja oppiminen. Helsinki: Edita.
- Salmela-Aro, K. & Nurmi, J-E.(toim.) 2002. Mikä meitä liikuttaa. Modernin motivaatiopsykologian perusteet. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Sarala, U. & Sarala, A. 2001. Oppiva organisaatio oppimisen, laadun ja tuottavuuden yhdistäminen. Tampere: Tammer-paino Oy.
- Stenström, M-L., Linnakylä, P., Malin, A., Nikkanen, P., Piesanen, E. & Valkonen, S. 2002. Yli 40-vuotiaat aikuiskoulutuksessa. ”Kyllä sieltä aina jotain reppuun jää.” Helsinki: Opetusministeriö, koulutus- ja tiedepolitiikan osasto.
- Tiainen, A. 2004. Restonomiainkuisopiskelijan itsensä kehittämisen tarve. AMK-opinnäytetyö, Lahden ammattikorkeakoulu, palvelujen koulutusohjelma, kansainvälisten hotelli- ja ravintolapalveluiden johtaminen.
- Valli, R. 2001. Johdatus tilastolliseen tutkimukseen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Vaso, J. 1998. Ammatillisen aikuiskoulutuksen laatu, konstruktiiivinen tutkimus laadun arviointivälineen kehittämiseksi. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Vaso, J. 2000. Ammatillisen koulutuksen laatu ja sen arviointi. Helsinki: Opetushallitus.
- Viinamäki, L. & Saari, E.(toim.) 2007. Polkuja soveltavaan yhteiskuntatutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus.
- Vilkkä, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi.

ELEKRONISET LÄHTEET

Alh, H. 2006. Motivation in adult education: a problem solver or a euphemism for direction and control? Vol. 25, Iss4,p 385–405, 21p,1 chart.[Viitattu 23.3.2010]. Saatavissa Ebsco Academic Search Elite- tietokannassa

<http://web.ebscohost.com.aineistot.phkk.fi/ehost/detail?vid=7&hid=110&sid=9f3572ae-1025-4698-be07-0ead355d9bd9%40sessionmgr110&bdata=JnNpdGU9ZWWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=afh&AN=21376839>

Elinkeinoelämän Keskusliitto 2010. Talouskatsaus. [Viitattu 21.1.2010]. Saatavissa <http://www.ek.fi/www/fi/talous/talouskatsaus/kuvat/katsaus.pdf>.

Euroopan Yhteisöjen Komissio. 2007. Aikuiskoulutuksen toimintasuunnitelma. Oppiminen kannattaa aina. Bryssel 27.9.2007. KOM(2007) 558 lopullinen. [Viitattu 28.11.2009].

Saatavissa

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0614:FIN:FI:PDF>

Kumpulainen, Timo (toim.) 2007. Aikuiskoulutuksen käsikirja. Tilastotietoja aikuisten opiskelusta 2005. Opetusministeriön julkaisuja 2007:26. [Viitattu 9.11.2009].

Saatavissa

[http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/opm42.pdf?lang=.](http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/opm42.pdf?lang=)

Lahden ammattikorkeakoulu. 2009. [Viitattu 15.11.2009].

Saatavissa www.lamk.fi/esittely.

Lahden ammattikorkeakoulun laatukäsikirja. 2009. [Viitattu 1.12.2009]. Saatavissa www.lamk.fi/material/lamk_kehittamisen_strategia.pdf.

Lahden ammattikorkeakoulun tutkintosääntö, 2009. [Viitattu 3.12.2009].

Saatavissa <http://reppu.lamk.fi/file.php/1/opinnot/tutkintosaanto010809.pdf>.

Mal 2.0. 2010.[Viitattu 6.4.2010]. Saatavissa

<http://www.lamk.fi/haku/haku.html?action=nayta & kurssiid=1637>.

Opetusministeriö 2009. [Viitattu 25.11.2009].

Saatavissa

http://www.minedu.fi/OPM/koulutus/aikuiskoulutus_ja_vapaa_sivistystyoe/?lang=fi.

Palvelut 2020-osaaminen kansainvälisessä palveluyhteiskunnassa. [Viitattu 21.1.2010]. Saatavissa http://www.ek.fi/ek_suomeksi/ajankohtaista/tutkimukset_ja_julkaisut/ek_julkaisu_arkisto/2006/18_10_2006_palvelut2020_loppuraportti.pdf.

Tilastokeskus. Aikuiskoulutustutkimus 2006. Eurooppalainen vertailu. [Viitattu 20.11.2009]. Saatavissa http://www.Stat.fi/til/aku/2006/04/aku_2006_04_2009-04-24_fi.pdf.

Uuden opiskelijan opas. 2009. [Viitattu 15.11.2009]. Saatavissa http://www.lamk.fi/material/uuden_opiskelijan_opas_2009.pdf.

Webropol. 2010. [Viitattu 13.4.2010]. Saatavissa http://www.webropol.fi/material2009/nain_kaytat_webropolia.pdf.

MUUT LÄHTEET

Lahden ammattikorkeakoulun koulutusstrategia 2006 – 2010. Hyväksytty johtoryhmässä 31.8.2006

Lantta, E. 2010. Tilastot Lahden ammattikorkeakoulun aikuiskoulutukseen hakeneista. Lahden ammattikorkeakoulun hakutoimisto.

Niemelä, A-M. 2010. Tilastot aikuisopiskelijoiden opintojen keskeytysmääristä. Matkailun alan opintotoimisto.

Piensoho, T. 2009. Hanke; "Aikuisopiskelijan verkko-opetuksen kehittäminen sosiaalisen median keinoin". LAMK/Kehittämispalvelut.

LIITE 1

TULE APUUN AIKUISOPISKELIJA!

Teen oppinäytetyötä aikuisopiskelijoiden toiveista ja tarpeista Matkailun alalla. Nyt on mahdollisuus kertoa kaikki, mitä tiedät, olet kuullut, havainnut tai kokenut aikuisopiskelusta. Kerro myös mahdolliset toiveet ja parannusehdotukset opiskelujesi suhteen.

Kirjoita näitä huomioitasi muistiin ja lähetä niitä minulle sähköpostilla osoitteeseen maija.meronen@lpt.fi

Vapaamuotoista postia voit lähettää vaikka joka päivä, aina kun tulee opiskeluun liittyviä asioita mieleen. Mielipiteesi ovat tärkeitä!

Aikaa on kaksi viikkoa.

Toimeksiantajana toimii Matkailun ala.

Ilmoita millä vuosikurssilla opiskelet, muita henkilötietojasi en tarvitse.

Terveisin

Maija

maija.meronen@lpt.fi

puh. 040 559 6693

Lisätietoja antaa myös kirsi.kallioniemi@lamk.fi

puh. 044 7080 543

LIITE 2

TERVEHDYS AIKUISOPISKELIJA!

Opiskelen Matkailun alalla ja olen tekemässä opinnäytetyötä aikuisopiskelijoista. Työni on osa Lahden ammattikorkeakoulun hanketta: ”*Aikuisopiskelijan verkko-opetuksen kehittäminen sosiaalisen median keinoin.*”

Sähköisen kyselyn avulla selvitetään aikuisopiskelijoiden mielipiteitä heidän opinnoistaan. Saatuja tietoja käytetään aikuisopiskelun kehittämiseen.

Kysely lähetetään kaikille Matkailun alan aikuisopiskelijoille ja vastausaikaa on 25.2.2010 asti.

Opinnäytetyö valmistuu keväällä 2010.

Vastaamiseen kuluu aikaa puolisen tuntia. Kaikki palaute on tärkeää, joten rohkeasti mielipiteitä kertomaan.

Siirry kyselyyn: <http://www.webropol.com/P.aspx?id=394271&cid=103416333>

Ystävällisin terveisin
Maija Meronen

Lisätietoja:
maija.meronen@lpt.fi
puh. 040 559 6693

tai
kirsi.kallioniemi@lamk.fi
puh. 044 7080 543

LIITE 3

Aikuisopiskelijan tarpeet ja toiveet

Tämän opinnäytetyöhön liittyvän kyselyn tarkoituksena on selvittää aikuisopiskelijoiden mielipiteitä ja kehitysehdotuksia opintoihin liittyviin käytäntöihin Matkailun alalla.

Valintakysymyksissä ja väittämissä laita rasti mieleiseesi vaihtoehtoon. Avoimissa kysymyksissä kirjoita vastauksesi sille varattuun paikkaan.

TARPEET JA TOIVEET OPINTOJEN ALKAESSA

1) Montako orientaatiopäivää on mielestäsi sopiva määrä opintojen alussa?

- Yksi Kaksi Kolme Neljä Viisi

2) Mielestäni aikuisten tulisi opiskella omana ryhmänään.

- Kyllä Ei

3) Jos, niin miksi?

4) Jos sinulla on kokemusta AHOT-menettelystä (aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen), niin mitä mieltä olet siitä?

TARPEET JA TOIVEET OPINTOJEN TOTEUTUKSISSA

5) Opetusta tulisi järjestää aikuisopiskelijoille iltaisin.

- Täysin samaa mieltä Samaa mieltä Eri mieltä Täysin eri mieltä

6) Jos opetusta järjestettäisiin iltaisin, osallistuisitko siihen?

- Kyllä Ei

7) Osallistuisitko lauantaina järjestettävään opetukseen?

- Kyllä Ei

8) Olen tyytyväinen seuraavien kielten opetukseen.

	Kyllä	En	En opiskele kieltä
Englanti	☐	☐	☐
Ruotsi	☐	☐	☐
Saksa	☐	☐	☐
Ranska	☐	☐	☐
Espanja	☐	☐	☐
Venäjä	☐	☐	☐

9) Vapaa sana kielten opinnoista.

Aikuisopiskelijan tarpeet ja toiveet

10) Oletko saanut riittävästi ohjausta tietotekniikan ja ohjelmistojen käyttöön?

Kyllä Ei

11) Jos vastasit ei, niin millaista ohjausta kaipaisit lisää?

12) Onko vapaavalintaisten kurssien tarjonta mielestäsi riittävää?

Matkailun alalla

Kyllä Ei

Yhteiset, vapaasti valittavat opinnot koko Lamk:ssa

13) Miten löydät Repusta opintoihisi tarvittavat tiedot?

	Erittäin hyvin	Hyvin	Huonosti	Erittäin huonosti
Lamk:n yleiset sivut	☐	☐	☐	☐
Matkailun alan sivut	☐	☐	☐	☐
Opintojaksokohtaiset sivut	☐	☐	☐	☐

14) Miten parantaisit Reppu-sivustoja?

15) Kuinka tärkeäksi koet seuraavat asiat opiskeluissasi?

	Erittäin tärkeitä	Tärkeitä	Ei kovin tärkeitä	Turhia
Ryhmätyöt	☐	☐	☐	☐
Projektit	☐	☐	☐	☐
Yritysvierailut	☐	☐	☐	☐
Yhteistyö Lamk:n muiden alojen kanssa	☐	☐	☐	☐

16) Ovatko odotuksesi opintojen suhteen toteutuneet tähän mennessä?

Kyllä Ei

17) Perusteluita edelliseen vastaukseen.

18) Onko antamasi palaute huomioitu opetusta kehitettäessä?

Kyllä Ei

19) Miten?

Aikuisopiskelijan tarpeet ja toiveet

YHTEYDENPITO OPETTAJIIN SEKÄ TIEDONKULKU OPPILAITOKSEN JA OPISKELIJOIDEN VÄLILLÄ; TARPEET JA TOIVEET

20) Miten pidät yhteyttä opettajiin?

- Puhelin Sähköposti Chat-istunto Repun keskustelualueet Henkilökohtainen tapaaminen

21) Miten yhteydenpitoa voisi kehittää opettajien ja opiskelijoiden välillä?

TARPEITA JA TOIVEITA VERTAISTUKEEN JA KANNUSTUKSEEN OPINTOJEN AIKANA

22) Onko toisten opiskelijoiden tuki ja kannustus sinulle tärkeää?

- Ehdottoman tärkeää Tärkeää Ei merkitystä

23) Miten kehittäisit vertaistukea opintojen aikana?

24) Miten läheisesi ja työnantajasi huomioivat opintosi?

25) Oletko saanut riittävästi tukea ja neuvontaa opintojesi aikana?

26) Miten Lamk voisi vaikuttaa opiskelijoiden hyvinvointiin ja jaksamiseen?

27) Mikä on saanut sinut jaksamaan tai turhautumaan opinnoissasi?

Aikuisopiskelijan tarpeet ja toiveet

TARPEET JA TOIVEET OPINTOJEN EDESSÄ/LOPPUVAIHEESSA

28) Miten uskot opintojesi vastaavan tulevaisuuden työelämän tarpeita?

- Erittäin hyvin Hyvin Huonosti Erittäin huonosti

29) Millaisissa asioissa Matkailun alan koulutusohjelmat ovat onnistuneet?

30) Onko mielessäsi keskeisiä tai kiireellisiä opiskeluun liittyviä asioita, joihin tulisi puuttua?

TAUSTAKYSYMYKSET

31) Ikäsi

- 20-25 26-30 31-35 36-40 41-45
 46-50 50-55 55-

32) Sukupuolesi

- Mies Nainen

33) Opintojesi aloitusvuosi

- 2004 2005 2006 2007 2008
 2009

34) Opiskelumuotosi

- Lähiopetus Itsenäinen suoritusvaihtoehto Em. yhdistellen Verkko(MAL 2.0)

35) Koulutusohjelmasi

- Hotra Matka

